

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ

Број: 1125/3-71-05/2023

Датум: 29.03.2023. године

БЕОГРАД

ИЗВЕШТАЈ О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА
ИНСТИТУТА ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ
ЗА 2022. ГОДИНУ

Намерно остављена празна страница.

САДРЖАЈ

1	ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ИНСТИТУТУ	6
1.1	ПРАВНИ СТАТУС	6
1.2	ЧЛАНСТВО У МЕЂУНАРОДНИМ И ЕВРОПСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА	6
1.3	УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА И КАДРОВИ	7
1.4	ЧЛАНСТВО У ИНСТИТУТУ	8
1.5	ОРГАНИ ИНСТИТУТА	8
1.6	СТРУЧНА ТЕЛА ИНСТИТУТА	9
1.7	ФИНАНСИРАЊЕ	9
2	АКТИВНОСТИ ИНСТИТУТА ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ	9
2.1	АКТИВНОСТ: Доношење, преиспитивање и одржавање српских стандарда и сродних докумената	9
2.2	АКТИВНОСТ: Тумачење српских стандарда и сродних докумената.....	16
2.3	АКТИВНОСТ: Израда годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2023. годину.....	16
2.4	АКТИВНОСТ: Израда годишњих извештаја за CEN-CENELEC (у складу са Уредбом ЕУ 1025/2012 и Guide 22:2018-01-01).....	17
2.5	АКТИВНОСТ: Одржавање и развој сервиса за претраживање српских стандарда и њихове везе са прописима и библиографских података о српским стандардима.....	18
2.5.1	Одржавање и развој сервиса за претраживање српских стандарда и њихове везе са прописима	18
2.5.2	База библиографских података о српским стандардима.....	18
2.6	АКТИВНОСТ: Развој и одржавање базе стандардизованих термина.....	18
2.7	АКТИВНОСТ: Одржавање базе електронских верзија српских стандарда и референтних збирки	18
2.8	АКТИВНОСТ: Превођење стандарда и других публикација.....	19
2.8.1	Услужно превођење стандарда и превођење за интерне потребе	19
2.8.2	Пројекат превођења европских хармонизованих стандарда на српски језик	20
2.9	АКТИВНОСТ: Сарадња са органима државне управе у вези са процесима приступања Републике Србије СТО, ЕУ и СЕФТА	22
2.10	АКТИВНОСТ: Међународна сарадња у области стандардизације.....	24
2.11	АКТИВНОСТ: Учешће представника Института на заседањима управних и других тела међународних и европских организација за стандардизацију.....	27
2.12	АКТИВНОСТ: Учешће представника Института у раду техничких радних тела међународних и европских организација за стандардизацију	27
2.13	АКТИВНОСТ: Активности Института као информационог центра за стандарде у складу са захтевима релевантних докумената СТО и ЕУ, као и на основу споразума СЕФТА	29
2.14	АКТИВНОСТ: Реализација промотивних активности према Маркетинг-плану за 2022. годину	29
2.15	АКТИВНОСТ: Повећање броја чланова Института, промоција користи од чланства и промоција нових услуга	33
2.16	АКТИВНОСТ: Обука из области стандардизације као посебан вид промоције примене стандарда.....	33
2.17	АКТИВНОСТ: Издавање посебних публикација и службеног гласила Института.....	35
2.18	АКТИВНОСТ: Развој и одржавање информационог система Института.....	36
2.19	АКТИВНОСТ: Унапређење интернет-презентације Института	37
2.20	АКТИВНОСТ: Продаја стандарда и сродних докумената	37

2.21	АКТИВНОСТ: Обуке стручњака за учешће у националној и/или међународној и европској стандардизацији.....	38
2.22	АКТИВНОСТ: Пружање стручне помоћи у примени и испуњавању захтева српских стандарда и сродних докумената.....	38
2.23	АКТИВНОСТ: Одржавање, преиспитивање и побољшање интегрисаног система менаџмента.....	39
2.24	АКТИВНОСТ: Сарадња са образовним институцијама.....	39
2.25	АКТИВНОСТ: Редовни правни послови у области стандардизације.....	40
3	СЕРТИФИКАЦИЈА ПРОИЗВОДА, СИСТЕМА МЕНАѢМЕНТА И ОСОБА.....	41
4	РАЗВОЈ И ПРИМЕНА ЗНАКА УСАГЛАШЕНОСТИ.....	42
5	ВАНРЕДНЕ АКТИВНОСТИ.....	43
5.1	АКТИВНОСТ: Пружање посебних услуга на основу уговора.....	43
5.2.	АКТИВНОСТ: Спровођење „Програма развоја Института за стандардизацију Србије за период 2022–2024. година”.....	43
5.3	АКТИВНОСТ: Спровођење „Програма финансијске подршке привредницима – Коришћењем стандарда до конкурентнијих производа”.....	44
5.4	АКТИВНОСТ: Провера испуњености критеријума за пуноправно чланство у SEN-у и SENELEC-у.....	44
5.5	АКТИВНОСТ: Организација Генералне скупштине европских организација за стандардизацију SEN и SENELEC.....	45
5.6	АКТИВНОСТ: Почетак примене Централизованог обрачуна примања – ИСКРА и припрема за увођење новог система за припрему, извршење, рачуноводство и извештавање – СПИРИ.....	45
5.7	АКТИВНОСТ: Примена Закона о електонском фактурисању и Закона о фискализацији.....	46
5.8	АКТИВНОСТ: Оцењивање запослеинх.....	46
5.9	АКТИВНОСТ: Кадровске промене.....	46
5.10	АКТИВНОСТ: Систем за управљање документима (ДМС).....	46
6	РЕАЛИЗАЦИЈА ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА.....	47
7	ПРОБЛЕМИ У РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА И ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА ЊИХОВО РЕШАВАЊЕ.....	54
8	ЗАКЉУЧАК.....	55

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Делатност Института за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) утврђена је Законом о стандардизацији („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 46/15), Одлуком о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 93/15 и 27/16) и Статутом Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, бр. 29/2017). Према тим документима, делатност Института обухвата послове у вези са доношењем, објављивањем, преиспитивањем и повлачењем српских стандарда и сродних докумената, пружање стручне помоћи за примену односно испуњавање захтева српских стандарда, послове сертификације производа, система менаџмента и особа, као и друге послове у вези са стандардима и стандардизацијом.

Овај извештај изложен је у осам одељака. У складу са чланом 29. став 1. тачка 5) Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије и чланом 54. став 1. тачка 2) Статута Института, извештај о реализацији годишњег програма рада Института усваја Управни одбор. Овај извештај је разматран и усвојен на 177. седници Управног одбора, која је одржана 29. марта 2023. године.

Према члану 67. тачка 14) Статута Института, директор Института дужан је да извештај о реализацији Програма рада који је усвојио Управни одбор достави надлежном министарству. Овај извештај достављен је Министарству привреде _____. године.

1 ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ИНСТИТУТУ

1.1 ПРАВНИ СТАТУС

Према Закону о стандардизацији („Службени гласник РС”, број 36/09 и 46/15), Одлуци о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 93/15 и 27/16) и Статуту Института („Службени гласник РС”, број 29/2017), Институт за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) је установа која има статус правног лица и послује у складу са прописима којима се уређује правни положај јавних служби.

Оснивање Института уписано је у регистар Привредног суда у Београду 4. јануара 2010. године, у регистарски уложак бр. 5–1208–00.

Оснивач Института је Влада.

Седиште Института је у Београду, у Улици Стевана Бракуса бр. 2.

Највиши општи акт Института је Статут Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 29/2017), на који је Влада дала сагласност својим решењем од 17. марта 2017. године („Службени гласник РС”, број 26/2017).

1.2 ЧЛАНСТВО У МЕЂУНАРОДНИМ И ЕВРОПСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Институт представља и штити интересе Републике Србије у следећим међународним и европским организацијама за стандардизацију:

- Међународној организацији за стандардизацију (ISO), у којој има статус пуноправног члана од 1950. године;
- Међународној електротехничкој комисији (IEC), у којој има статус пуноправног члана од 1950. године;
- Европском комитету за стандардизацију (CEN), у којем је има статус пуноправног члана од 1. јануара 2017. године;
- Европском комитету за електротехничку стандардизацију (CENELEC), у којем има статус пуноправног члана од 1. јануара 2017. године.
- Међународном ИЕС систему за испитивање усаглашености и сертификацију (IECEE), у оквиру којег функционише шема признавања резултата испитивања (IECEE/CB-Scheme), у којој Институт има статус пуноправног члана од 1985. године.

Институт је 21. јуна 2011. године потписао Меморандум о разумевању са Европским институтом за телекомуникационе стандарде (ETSI) и, у складу са правилима процедуре те европске организације за стандардизацију, у њој стекао статус „ETSI-јеве националне организације за стандарде”.

Институт учествује у раду Радне групе за сарадњу у области регулације и политику стандардизације, радног тела у оквиру Економске комисије за Европу Уједињених нација (UN/ECE/TRADE/WP.6).

1.3 УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА И КАДРОВИ

Унутрашња организација Института, називи радних места, опис послова, број извршилаца и посебни услови за обављање послова уређени су Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту. Важећи правилник донет је 22. марта 2018. године (бр. 1003/6-51-02/2018), а његова примена почела је 30. марта 2018. године, бр. 920/5-51-02/2019 од 13.03.2019. године, бр. 2852/3-51-2/2020 од 29.09.2020. године, бр. 850/4-51-02/2021 од 31.03.2021, бр. 2402/3-51-02/2021 од 30.06.2021. године, бр. 1640/2-51-02/2022 од 31.05.2022. године и бр. 2798/12-51-02/2022 од 23.12.2022. године.

Према важећем правилнику, послови из делокруга Института обављају се у четири основне организационе јединице, и то у:

- Сектору за опште области стандардизације,
- Сектору за електротехничку стандардизацију,
- Сектору за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност и
- Сектору за правне, финансијске послове и маркетинг,

и у унутрашњим организационим јединицама у саставу поменутих сектора.

Ван састава сектора образује се: организациона јединица Сертификационо тело, која има исти статус и третман као одељење и један самостални извршилац ван сектора, саветник за техничко-методолошка питања стандардизације

Програмом рада Института за стандардизацију Србије за 2022. годину предвиђена су средства за плате и социјалне доприносе на терет послодавца за 61 извршиоца, и то за: 47 са високом школском спремом (ВСС), укључујући два са магистратуром, три са вишом школском спремом (ВШС) и 11 са средњом стручном спремом. Последњом важећом Одлуком о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2017. годину („Сл. гласник РС“, бр. 61/2017, 82/2017, 92/2017, 111/2017, 14/2018, 45/2018, 78/2018, 89/2018, 102/2018, 30/2019, 42/2019) Институту за стандардизацију Србије утврђен је број запослених на неодређено време за 2022. годину на 61.

Табела 1.1 – Профили запослених са високом стручном спремом
(стање 31. децембар 2021. године)

Факултет	Број запослених	Факултет	Број запослених
Машински	3	Правни	2
Електротехнички	6	Економски	5
Пољопривредни	3	Факултет за медије и комуникације	1
Технолошко-металуршки	6	Факултет за пословне студије	1
Хемијски	2	Факултет уметности	1
Ветеринарски	1	Факултет организационих наука	1
Стоматолошки	1	Факултет за примењени менаџмент	1
Филолошки	6	Саобраћајни	1
Грађевински	2		
УКУПНО:			43

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту предвиђено је 51 радно место, на која се распоређује укупно 61 запослени. Дана 31. децембра 2022. године у Институту је било 55 запослених на неодређено време и пет запослених на одређено време, због повећаног обима посла и због замене привремено одсутних запослених. На одређено време током 2022. године ангажовано је укупно пет извршилаца од којих је двоје ангажовано у Сектору за правне, финансијске послове и маркетинг, два извршиоца у Сектору за опште области стандардизације, од којих један на замени до повратка запослене са неплаћеног одсуства и један извршилац у Сектору за електротехничку стандардизацију.

1.4 ЧЛАНСТВО У ИНСТИТУТУ

У Институту постоје три категорије чланова: редовни, почасни и заслужни чланови. Учлањење у Институт је добровољно, а чланство се не може преносити или преузимати.

На дан 31. децембра 2022. године Институт је имао 77 редовних чланова и три представника оснивача.

1.5 ОРГАНИ ИНСТИТУТА

Органи Института су: скупштина, управни одбор, надзорни одбор и директор.

Скупштина је највиши орган Института. Њу чине оснивач и чланови Института. Сваки члан Института који је правно лице има по једног представника у Скупштини, а оснивач најмање три представника. Предузетници и физичка лица чланови Института непосредно учествују у раду Скупштине.

У складу са Одлуком о изменама и допунама оснивачког акта Института, Скупштина Института је у 2022. години одржала две редовне седнице.

Управни одбор је орган управљања пословањем Института, који за свој рад одговара оснивачу. Управни одбор има председника и четири члана. Управни одбор је у 2022. години одржао 11 седница. Управни одбор је именован решењем оснивача (Владе) од 05. априла 2018. године (24 Број: 119-30-01/2018).

Директор Института, у складу са чланом 67. став 1.) Статута, обавестио је Министарство привреде о избору представника запослених ради именовања за члана Управног одбора и два члана представника Скупштине Института. Институт је спровео поступак за избор кандидата из редова запослених који се предлаже оснивачу за члана Управног одбора. Скупштина Института је на својој седници, одржаној дана 21. октобра 2021. године, предложила два кандидата.

Дописом број 113/10-51-11/2022 од 03.02.2022. године Институт се обратио Министарству привреде да је потребно покренути поступак за именовање новог састава управног одбора. Имајући у виду да је у време истицања мандата Влада била у техничком мандату, нови сазив Управног одбора није именован а стари обавља дужност по основу члана 56. став 1 Одлука о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије: („Сл. гласник РС“, бр. 93/2015, 27/2016): Постојећи органи Института настављају да обављају послове из свог делокруга до истека мандата за који су именовани, односно до њиховог разрешења и до именовања нових, у складу са законом и овом одлуком.

Директор Института је пословодни орган који представља и заступа Институт као правно лице, руководи радом Института и одговара за законитост рада и пословања. За свој рад директор одговара Управном одбору. Директор Института именован је решењем Владе, 24 бр. 119-11926/2018 од 27.12.2018. године, објављено у Сл. гласнику РС бр. 104/2018 од 28. децембра 2018. године.

Надзорни одбор је орган контроле законитости рада и финансијског пословања Института, који за свој рад одговара оснивачу. Надзорни одбор именован је решењем Владе

Републике Србије 24 број 119-1178/2022 од 10. фебруара 2022. године („Службени гласник РС“, бр. 18/22). У 2022. години одржане су четири седнице Надзорног одбора.

1.6 СТРУЧНА ТЕЛА ИНСТИТУТА

Институт је, као стручна тела, образовао Стручни савет за опште области стандардизације и Стручни савет за стандардизацију у области електротехнике, информационих технологија и телекомуникација. У 2022. години Стручни савет за опште области стандардизације одржао је укупно четири редовне седнице и то једну онлајн, 3. марта, као и три „лицем у лице“ и то 27. маја, 27. септембра и 23. децембра 2022. године.

Стручни савет за стандардизацију у области електротехнике, информационих технологија и телекомуникација у 2022. години одржао је укупно пет редовних седница, све дописним путем и то: од 22. фебруара од 2. марта, од 26. маја до 2. јуна, од 20. до 27. септембра, од 16. до 22. новембра и од 21. до 29. децембра 2022. године.

Према стању регистра комисија за стандарде и сродне документе, у 2022. години у Институту су биле укупно 163 комисије, од којих је 119 комисија (као и 11 поткомисија за стандарде) у општим областима стандардизације, а 44 у областима електротехнике, телекомуникација и информационих технологија. У 2022. години одржана су укупно 262 састанка.

1.7 ФИНАНСИРАЊЕ

Према члану 9. Закона, Институт стиче средства за обављање своје делатности на следеће начине:

- 1) из прихода које оствари наплатом чланарина;
- 2) продајом српских стандарда, сродних докумената и других публикација;
- 3) из прихода које оствари продајом услуга;
- 4) из буџета Републике Србије;
- 5) из других извора, у складу са законом.

Потребна средства за рад утврђују се Програмом рада Института, чији је саставни део и финансијски план. Влада је дала сагласност на Програм рада за 2022. годину Решењем, 05 Број: 021-267/2022 од 20.01.2022. године („Службени гласник РС“ 9/2022) и сагласност на Програм о изменама и допунама Програма рада за 2022. годину 05 Број: 021-106/2023 од 12.01.2023. године („Службени гласник РС“ 2/2023), чији је саставни део финансијски план.

2 АКТИВНОСТИ ИНСТИТУТА ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ

2.1 АКТИВНОСТ: Доношење, преиспитивање и одржавање српских стандарда и сродних докумената

У периоду од 1. јануара 2007. до 31. децембра 2022. године Институт је објавио укупно 42.388 српских стандарда и сродних докумената од којих 3.453 стандарда на српском језику. У истом том периоду, Институт је објавио 38.337 српских стандарда и сродних докумената којима су преузети одговарајући европски стандарди (EN), односно европски сродни документи, и то: 26.684 публикација које је објавио CEN у општим областима стандардизације, 10.447 публикација које је објавио CENELEC у електротехничким областима и 1.209 публикација које је објавио ETSI у области телекомуникација.

Према последњем тромесечном извештају Менаџмент-центра CEN-а и CENELEC-а у Бриселу, који се односи на четврти квартал 2022. године, до 31. децембра 2022. године, Институт

је преузео и објавио као српске стандарде око 99 % европских стандарда – укључујући њихове измене и допуне (амандмане), а искључујући њихове исправке (коригендуме) – за које је истекао последњи рок за објављивање на националном нивоу (dop).

У 2022. години предузете су све организационе и техничке активности, како би стручњаци из комисија за стандарде и сродне документе могли активно да учествују у развоју европских стандарда, давају примедби/коментара на текстове радних докумената и исказивању националног става, односно гласању на те документе. Преглед чланова комисија за стандарде који су учествовали у раду радних тела европских и међународних организација за стандардизацију дат је у тачки 2.12.

Током 2022. године Институт је наставио да посвећује посебну пажњу активностима комисија за стандарде и члановима комисија, односно националним стручњацима за поједине области. Тако је у општим областима стандардизације у 2022. години разрешено 14, а примљена 32 нова експерта. У области електротехничке стандардизације у 2022. години разрешена су 3, а примљено 6 нових експерата. Као главни узрок разрешења је констатован одлазак стручњака у пензију, а у мањем броју случајева промена организације.

Комисије за стандарде и сродне документе су се придржавале рокова и фаза у паралелној изради и гласању на радне документе европских стандарда у техничким комитетима, које те комисије прате, и то у фази успостављања пројеката европских стандарда, фази јавне расправе (40.20 – Public enquire) и фази завршног гласања (50.20 – Formal vote). Потребно је нагласити да су српски експерти у значајној мери достављали коментаре/примедбе на текстове радних докумената CEN-а као и ISO-а, које су у највећој мери и прихваћене, што је једна од значајних предности пуноправног чланства Института у европским организацијама за стандардизацију.

Радна документа европских и међународних стандарда, гласачки листови за гласање на та документа, као и радни материјал за седнице комисија за стандарде су били доступни само за чланове комисија преко заштићеног подручја на интернет-страници Института.

У 2022. години, након ригорозних епидемиолошких мера у 2020. и 2021. години, седнице комисија за стандарде су почеле да се одржавају и „лицем у лице”, као и рад са странкама у просторијама Института. Такође, седнице комисија су се одржавале и дописним путем, као и коришћењем сервиса за онлајн седнице (ZOOM апликација). Осим тога, Институт је преко своје интернет-странице омогућио свим заинтересованим странама бесплатно читање нацрта стандарда у фази јавне расправе и давање коментара и примедби на та документа. Именовани представници Института, секретари стручних савета, учествовали су у раду техничких одбора CEN-а и CENELEC-а и на тај начин су обезбеђивали и координисали управљање стандардизацијским активностима на националном и европском нивоу.

У 2022. години Институт је објавио 1.854 српска стандарда и сродна документа, а истовремено је повукао 1.264 српска стандарда и сродна документа. Од 1.854 објављена стандарда и сродна документа, 133 је објављено на српском, а 1.721 на енглеском језику.

Од 133 објављена стандарда и сродна документа на српском језику, 132 стандарда и сродна документа су донета преузимањем одговарајућих европских и међународних стандарда односно сродних докумената методом превођења, док је један стандард донет као изворни српски стандард.

Од 1.721 објављеног стандарда и сродног документа на енглеском језику, 137 стандарда и сродних докумената је настало преузимањем одговарајућих европских и међународних стандарда односно сродних докумената методом прештампавања, а 1.584 методом проглашавања.

Осим тога, у 2022. години је израђено укупно 1.316 нацрта стандарда и 1.769 дефинитивних текстова нацрта стандарда.

У 2022. години, на српском и енглеском језику, преузето је укупно 1.683 европска стандарда и сродна документа.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената у 2022. години, 120 комисија за стандарде одржало је укупно 262 састанака.

Упоредни преглед броја планираних и реализованих српских стандарда и сродних докумената, нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у 2022. години дат је у табели 2.1, преглед броја планираних и реализованих стандарда и сродних докумената по областима стандардизације (организационим јединицама Института) и методама доношења је дат у табели 2.2 а број донесених и повучених српских стандарда и сродних докумената у истом периоду дат је у табели 2.3

Табела 2.1 – Упоредни преглед броја планираних и реализованих српских стандарда и сродних докумената, нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у 2022. години

Врста документа	На српском језику		На енглеском језику		Укупно	
	Планирано	Остварено	Планирано	Остварено	Планирано	Остварено
Нацрт стандарда	209	159	480	1.157	689	1.316
Дефинитивни текст нацрта стандард	208	135	1.378	1.634	1.586	1.769
Стандард	216	133 ¹⁾	805	1.721	1.021	1.854

¹⁾ На укупан број треба додати и 8 исправки стандарда.

Табела 2.2 – Преглед броја планираних, реализованих и повучених стандарда и сродних докумената по областима стандардизације (организационим јединицама Института) и методама доношења

Ред. бр.	Области	Број планираних, реализованих и повучених стандарда и сродних докумената								
		На српском језику			На енглеском језику			УКУПНО		
		Планирано	Остварено	Повучено	Планирано	Остварено	Повучено	Планирано	Остварено	Повучено
А. СЕКТОР ЗА ОПШТЕ ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ										
1	Одељење за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај	90	40	78	317	603	420	407	643	498
2	Одељење за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде	90	83	57	186	658	342	276	741	399
	УКУПНО А:	180	123	135	503	1261	762	683	1.384	897
Б. СЕКТОР ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКУ СТАНДАРДИЗАЦИЈУ										
4.	Одељење за електроенергетику и електронику	22	6	10	202	217	147	224	223	157
5.	Одељење за телекомуникације и информационе технологије	14	4	19	100	243	191	114	247	210
	УКУПНО Б:	36	10	29	302	460	338	338	470	367
	УКУПНО А+Б:	216	133	164	805	1.721	1.100	1.021	1.854	1.264

Табела 2.3 – Број донесених и повучених српских стандарда и сродних докумената у 2022. години – преглед по месецима

Месец	Број решења о доношењу и повлачењу српских стандарда и сродних докумената	Донесени српски стандарди и сродни документи			Повучени српски стандарди и сродни документи
		На српском	На енглеском	Укупно	
Јануар	410/21-51-02/2022 од 31. јануара 2022. год.	2	132	134	96
Фебруар	766/25-51-02/2022 од 28. фебруара 2022. год.	3	83	86	68
Март	1115/34-51-02/2022 од 31. марта 2022. год.	7	102	109	78
Април	1388/47-51-02/2022 од 29. априла 2022. год.	17	151	168	69
Мај	1684/38-51-02/2022 од 31. маја 2022. год.	11	71	82	59
Јун	1948/32-51-02/2022 од 30. јуна 2022. год.	9	112	121	90
Јул	2203/30-51-02/2022 од 29. јула 2022. год.	13	79	92	78
Август	2428/49-51-02/2022 од 31. августа 2022. год.	13	235	248	146
Септембар	2670/37-51-02/2022 од 30. септембра 2022. год.	12	86	98	62
Октобар	2979/44-51-02/2022 од 31. октобра 2022. год.	15	152	167	104
Новембар	3257/49-51-02/2022 од 30. новембра 2022. год.	11	220	231	199
Децембар	3400/3-51-02/2022 од 14. децембра 2022. год.	0	1	1	0
	3502/65-51-02/2022 од 30. децембра 2022. год.	20	297	317	215
УКУПНО:		133	1.721	1.854	1.264

На основу информација из табеле 2.1, може се закључити да је план доношења српских стандарда и сродних докумената за 2022. годину за стандарде на енглеском језику остварен и пребачен за: нацрте + 91%, дефинитивне текстове нацрта + 11% и за објављене стандарде + 81%. Разлика у односу на планирани број српских стандарда на енглеском језику је због тога што у време израде плана део европских стандарда и сродних докумената није имао дефинисане датуме фаза у њиховом даљем развоју али се, према статусу који су имали у време израде Плана, очекивало да ће бити донети у 2022. години, па их је Институт, у складу са предвиђеним роковима, и преузео као српске стандарде.

Број реализованих стандарда на српском језику је за све три планске категорије мањи од планираног броја и то за: нацрте -24 %, дефинитивне текстове нацрта -35 %, и објављене стандарде -38 %. Разлог за непуњење плана доношења српских стандарда на српском језику у Сектору за опште области стандардизације је у највећој мери због већег броја упражњених радних места (у просеку 3 у току целе 2022. године), како због одласка запослених у пензију тако и због одласка две запослене на породилско одсуство. Поред ове чињенице, готово сви запослени у Сектору за опште области стандардизације испунили су план доношења стандарда на српском и на енглеском језику, а до краја године сва упражњена радна места су попуњена, што би требало да доведе до бољих резултата у доношењу српских стандарда на српском језику у 2023. години.

У Сектору за електротехничку стандардизацију у 2022. години било је упражњено једно радно место, које је попуњено до краја године. Међутим, уочен је проблем у доношењу српских стандарда на српском језику иако је то најважнији, стратешки циљ Института па највећи број запослених није испунио план доношења српских стандарда на српском језику.

Такође, планирање доношења српских стандарда на енглеском језику се унапредило у виду ажурираног и паралелног повлачења пројеката из CEN/CENELEC базе стандарда при изради плана, јер је због те потешкоће у августу 2021. године и немогућношћу добијања потпуних података о тим пројектима приликом планирања за 2022. годину, објављено готово двоструко више стандарда у односу на планирани број.

Институт је у претходним годинама улагао значајна средства у развој сопствених капацитета за превођење у организационој јединици за међународну сарадњу, затим у софтвер за превођење, учествовао је у пројекту европске комисије за превођење а такође, у финансијском плану Института предвиђен је одређени средстава за набавку превода стандарда.

Имајући у виду све претходно изнето, у 2023. години ће руководиоци одељења са својим сарадницима идентификовати слабости у организационим јединицама и приступити решавању насталих проблема у сарадњи са руководиоцима сектора и указивати на потребу коришћења интерних и екстерних капацитета за прибављање превода стандарда на српски језик.

а) Стандардизација у општим областима стандардизације

У општим областима стандардизације, у 2022. години израђено је 890 нацрта и 814 дефинитивних текстова нацрта стандарда, а објављено је укупно 1.311 стандарда/сродних докумената, од којих 123 стандарда на српском језику. Такође, повучено је укупно 135 стандарда и 5 исправки стандарда на српском језику доношењем нових издања стандарда.

У области *металургије, машинства, грађевинарства и саобраћаја* израђено је 433 нацрта и 410 дефинитивних текстова нацрта стандарда, а објављено је укупно 618 стандарда/сродних докумената, од којих 40 стандарда на српском језику. Такође, повучено је укупно 78 стандарда и 1 исправка стандарда на српском језику доношењем нових издања стандарда.

У области *хемијских технологија, пољопривреде, шумарства, безбедности, животне средине и општитих стандарда* израђено је 457 нацрта и 404 дефинитивна текста нацрта стандарда, а објављено је 693 стандарда/сродна документа, од којих 80 стандарда на српском језику а три стандарда су донета у Одељењу за издавачку делатност. Такође, повучено је укупно 57 стандарда и 4 исправки стандарда на српском језику доношењем нових издања стандарда.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената у 2022. години, 89 комисија за стандарде у општим областима стандардизације су одржале укупно 213 састанака.

Од укупно 759 техничких радних тела ISO-а (259 техничких комитета и 500 поткомитета), одговарајуће комисије за стандарде Института имају статус „P” члана (енгл. participant) у 63 тела, односно статус „O” члана (енгл. observer) у 406 тела ISO-а. Испуњавајући своје обавезе „P” члана, у 2022. години комисије за стандарде гласале су на 660 радних докумената у разним фазама доношења међународних стандарда ISO (ISO/CD, ISO/DIS, ISO/FDIS, ISO/SR).

б) Стандардизација у области електротехнике (електроенергетике, електронике, телекомуникација) и информационих технологија

У области електротехничке стандардизације, у 2022. години израђено је 383 нацрта и 573 дефинитивна текста нацрта стандарда, а објављено је укупно 632 стандарда/сродна документа, од којих 10 стандарда на српском језику. Такође, повучено је укупно 29 стандарда и 3 исправке стандарда на српском језику доношењем нових издања стандарда.

У областима *телекомуникација и информационих технологија* у 2022. години израђено је 197 нацрта и 325 дефинитивна текста нацрта стандарда а објављено је укупно 254 стандарда и сродна документа, од којих 4 стандарда на српском језику. Такође, повучено је укупно 19 стандарда и 3 исправке стандарда на српском језику доношењем нових издања стандарда.

У области *електроенергетике и електронике* израђено је 186 нацрта и 248 дефинитивна текста нацрта стандарда, а објављено је укупно 378 стандарда/сродна документа, од којих 6 стандарда на српском језику. Такође, повучено је укупно 10 стандарда на српском језику доношењем нових издања стандарда.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената у 2022. години, 31 комисија за стандарде у електротехничким областима стандардизације одржало је укупно 49 састанака.

Испуњавајући своје обавезе на међународном плану, у 2022. години гласано је на укупно 251 документ, која су припремила 24 техничка комитета и поткомитета Међународне електротехничке комисије (IEC) у којима надлежне комисије за стандарде имају статус „Р” члана, тј. учесника (енгл. participant). Од укупно 214 техничких радних тела IEC-а (111 техничких комитета и 103 поткомитета), одговарајуће комисије за стандарде Института имају статус „Р” члана у 14 тела, односно статус „О” члана (енгл. observer), тј. посматрача у 132 тела, док се за свој статус у 68 тела IEC-а нису изјасниле.

Предлози достављени од заинтересованих страна

У вези предлога за израду српских стандарда, које су доставила министарства релевантна за спровођење техничких прописа, чије је доношење предвиђено у 2022. години, Институт је у 2022. години предузео следеће активности:

- објављено 11 међународних стандарда на захтев Агенције за безбедност саобраћаја;
- преиспитано 13 повучених изворних стандарда и донете одлуке о њиховој ревизији на захтев Министарства рударства и енергетике;
- објављен је стандард SRPS EN ISO 20387 на српском језику на захтев Акредитационог тела Србије, док је стандард SRPS ISO 14065 објављен на енглеском језику.

Такође, у новембру 2022. године Електродистрибуција Србије д.о.о. Београд доставила је молбу за преузимање немачких стандарда VDE-AR-N 4105 и VDE-AR-N 4110 пошто је дистрибутивном систему Републике Србије најпримерније техничко решење за прикључење производних објеката на дистрибутивни систем које је садржано у овим стандардима. Немачки комитет за електротехничку стандардизацију је дозволио објављивање ових стандарда као националних српских стандарда на српском језику, уз забрану објављивања на другим језицима.

Накнадно је Електродистрибуција Србије д.о.о. Београд доставила молбу да се додатно преузме и немачки стандард VDE-AR-N 4100, за шта је такође добијен позитиван одговор Немачког комитета за електротехничку стандардизацију, под истим условима.

Сва три документа су достављена Електродистрибуцији Србије д.о.о. Београд која ће организовати превођење са немачког на српски језик и доставити иницијалне преводе предметних стандарда Институту за стандардизацију Србије на даљи поступак доношења српских стандарда у 2023. години.

Реализација плана доношења српских стандарда и сродних докумената Института у складу са чланом 3. Уредбе ЕУ 1025/2012 и релевантним критеријумом из CEN-CENELEC Guide 22:2021-12

Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2022. годину предвиђен је рад на укупно 27 изворна српска стандарда у разним фазама израде, унетих на основу предлога појединих комисија за стандарде Института у које спада и 13 стандарда планираних за редовно преиспитивање. У 2022. години Институт је објавио један изворни српски стандард а израђен је један нацрт изворног стандарда.

Преиспитивање и одржавање српских стандарда и сродних докумената

Да би се обезбедила релевантност и актуелност српских стандарда, комисије за стандарде и сродне документе у 2022. години у оквиру редовног преиспитивања стандарда повукле су укупно 1.264 стандарда, од којих 164 стандарда и 8 исправки стандарда на српском језику. Преглед повучених стандарда на српском језику по одељењима и секторима за стандардизацију дат је у активности 2.1а) и б).

2.2 АКТИВНОСТ: Тумачење српских стандарда и сродних докумената

Тумачење српских стандарда и сродних докумената једна је од редовних активности које Институт обавља, како на захтев корисника стандарда, тако и на захтев органа државне управе и правосудних органа. У 2022. години, Институт је издао 23 тумачења у вези са српским стандардима, и то 22 тумачења у Сектору за опште области стандардизације и једно у Сектору за електротехничку стандардизацију.

2.3 АКТИВНОСТ: Израда годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2023. годину

У мају 2022. године започете су активности на припреми предлога Плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2023. годину. У вези са тим, Институт је позвао Министарство привреде, Сектор за квалитет и безбедност производа, које је надлежно за послове стандардизације да обавести остала министарства да доставе листе српских стандарда и сродних докумената које је потребно да Институт обухвати својим Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2023. годину, да би служили као подршка спровођењу техничких и других прописа у областима за које су надлежна поједина министарства. Своје предлоге Институту су доставила следећа министарства: Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Министарство унутрашњих послова, Министарство рударства и енергетике, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Министарство трговине, туризма и телекомуникација.

Такође, Институт је у мају 2022. године на својој интернет-презентацији поставио позив за укључивање заинтересованих страна у израду плана доношења српских стандарда за 2022. годину, а такође је и путем електронске поште послао позив свим заинтересованим странама као што су привредна друштва, друге организације и заједнице, корисници услуга Института, групације и удружења Привредне коморе Србије, чланове Инжењерске коморе Србије, као и друга правна и физичка лица да и они искажу своје предлоге за доношење српских стандарда. Рок за достављање предлога био је 24. јун 2022. године. До тог рока Институту је достављено укупно 12 предлога министарстава, привредних друштава и осталих заинтересованих страна.

Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2023. годину планирано је да се донесе 265 српских стандарда којима се преузимају хармонизовани европски стандарди, чијом применом се остварује претпостављена усаглашеност са основним захтевима европских директива. Поред тога, у току 2023. године преузимаће се сви новообјављени хармонизовани стандарди, и то у роковима које дефинишу европске организације за стандардизацију.

Пошто је Институт до 31. децембра 2022. године преузео 99 % свих важећих европских стандарда и то за CEN – 99,52 % свих европских и 99,38 % европских хармонизованих стандарда као и за CENELEC – 96,67 % свих европских и 94,20 % европских хармонизованих стандарда, Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2023. годину, као и за сваку наредну годину после ње, биће предвиђено доношење око 1.500 српских стандарда који су идентични одговарајућим европским, јер је то просечан број стандарда које CEN и CENELEC укупно објаве у току једне године и који се морају преузети на националном нивоу у прописаним роковима. Рад свих комисија за стандарде у Институту синхронизован је са радом одговарајућих техничких радних тела (комитета и поткомитета) европских организација за стандардизацију, односно европски стандарди и сродни европски документи ће бити преузимани као одговарајући српски документи у роковима које одређују CEN и CENELEC.

У 2023. години и наредним годинама Институт ће настојати да обезбеди финансијска средства и ангажује сопствене ресурсе за превођење европских и/или међународних стандарда, посебно оних који су већ преузети као српски стандарди на енглеском језику, па их је потребно заменити издањима на српском језику и оних које намерава Институт да преузме на српском језику. Значајну подршку објављивању стандарда на српском језику представља и Пројекат превођења европских хармонизованих стандарда (FPA), софтвер за превођење Традос, који запослени Института користе за превођење нових издања стандарда претходно објављених на српском језику.

Према члану 42. став 1. тачка 2) Статута Института, годишњи план доношења српских стандарда и сродних докумената се објављује на интернет-страници Института, а након усвајања од стране Скупштине.

Предлог плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2023. годину утврђен је на 172. седници Управног одбора Института, која је одржана 26.10.2022. године а постављен је на интернет-страницу Института 1.11.2022. године.

2.4 АКТИВНОСТ: Израда годишњих извештаја за CEN-CENELEC (у складу са Уредбом ЕУ 1025/2012 и Guide 22:2018-01-01)

Као пуноправни члан европских организација за стандардизацију, Институт има обавезу да сваке године припреми и Менаџмент центру CEN-а и CENELEC-а у Бриселу, достави извештај у вези са стандардизацијским активностима које је предузимао у току претходне године, а које се односе посебно на сектор микро, малих и средњих предузећа, као и да тај извештај објави на својој интернет-страници.

У складу са обавезама, Институт је званично именовано особе које представљају Институт у радним групама CEN-а и CENELEC-а, које се баве питањима сарадње са сектором ММСП, као и питањима која се односе на извршавање обавеза националних тела за стандарде, које проистичу из Уредбе 1025/2012 и извештавају о томе.

Извештаји европским организацијама за стандардизацију достављени су 31. јануара 2023. године и садрже податке о односу Института са заинтересованим странама, броју и структури комисија за стандарде, заступљеност тзв. слабих заинтересованих страна (представника синдиката, удружења за заштиту животне средине итд.) у комисијама за стандарде, информатичкој инфраструктури као подршци за процес доношења стандарда. Саставни део тих извештаја је и извештај о активностима које је Институт предузимао у развијању сарадње са сектором ММСП. У извештају се, између осталог, наводе активности у области промоције стандардизације привредницима у регионалним привредним коморама, истраживање о утицају стандарда на организације у нашој земљи, промоција стандардизације и Института на сајмовима итд. Овај извештај објављен је на интернет-презентацији Института (https://iss.rs/sr_Cyrl/download/page-section/document/13243).

2.5 АКТИВНОСТ: Одржавање и развој сервиса за претраживање српских стандарда и њихове везе са прописима и библиографских података о српским стандардима

2.5.1 Одржавање и развој сервиса за претраживање српских стандарда и њихове везе са прописима

У току 2022. године настављено је са даљим развојем и редовним ажурирањем базе техничких прописа и њихове повезаности са српским стандардима. То је подразумевало стално ангажовање запослених у Одељењу за правне, финансијске и опште послове на праћењу прописа који се позивају на стандарде, као и на вршењу измена статуса техничких прописа који су повезани са српским стандардима, односно уклањање прописа стављених ван снаге, уношење података о прописима који су замењени новим и повезивање стандарда са прописима који се први пут уносе у базу. У бази се тренутно налази 394 закона, правилника и уредби у којима се позива на српске стандарде.

2.5.2 База библиографских података о српским стандардима

База библиографских података о српским стандардима саставни је део система за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима који обухвата и базу података о европским и међународним стандардима, базу података о комисијама за стандарде и члановима комисија за стандарде, базу података о купцима стандарда, базу података о вези српских стандарда и техничких прописа који се на њих позивају, термилошку базу, радна документа европских и међународних организација за стандардизацију, као и текстове објављених европских, међународних и српских стандарда.

У току 2022. године редовно је вршен унос и контрола података о објављеним стандардима, нацртима и дефинитивним текстовима нацрта стандарда и сродних докумената, унос података о продаји стандарда (предрачуни, рачуни, подаци о купцима), унос података о комисијама за стандарде и њиховим члановима, израда извештаја о праћењу реализације плана доношења стандарда, као и о продаји стандарда.

2.6 АКТИВНОСТ: Развој и одржавање базе стандардизованих термина

У току 2022. године настављено је са уносом термина из преузетих европских и међународних стандарда објављених на српском језику у 2021. години, који су или термилошки стандарди или се у њима утврђују термини за одређену област (укупно 60 стандарда).

База стандардизованих термина Института настала је радом запослених у Институту, као и чланова комисија за стандарде. Користи се приликом преузимања европских и међународних стандарда методом превођења на српски језик, а од 2016. године је јавно доступна ширем кругу корисника преко интернет-презентације Института.

Термилошка база је у 2022. години обогачена за 1.423 термина и садржи 28.290 термина са пратећим дефиницијама на српском језику, као и дефиницијама на енглеском језику.

2.7 АКТИВНОСТ: Одржавање базе електронских верзија српских стандарда и референтних збирки

Систем за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима садржи комплетне текстове објављених српских стандарда у PDF формату који су намењени продаји. Рестриктивним одређивањем улога и одговорности, односно права приступа тим документима, као и редовном израдом резервних копија комплетног система, обезбеђена је сигурност система и заштита од неовлашћеног умножавања и дистрибуције.

Стандардотека Информационог центра Института располаже комплетним, уређеним збиркама српских стандарда (SRPS), међународних стандарда (ISO, IEC, ISO/IEC) и свих европских стандарда (EN).

За потребе органа државне управе и других заинтересованих страна Институт је наставио са одржавањем архивске збирке важећих и неважећих (повучених) српских стандарда и сродних докумената на које се врши позивање у законима, техничким прописима и другим правним актима.

У 2022. години база је редовно ажурирана подацима о новооснованим или обједињеним односно расформираним комисијама за стандарде. Тако су у базу унети подаци из 33 решења о комисијама за стандарде и ажурирани/додати подаци о 602 члана комисија за стандарде. У исто време, постојећи подаци о комисијама систематично су проверавани и исправљани, по потреби.

2.8 АКТИВНОСТ: Превођење стандарда и других публикација

2.8.1 Услужно превођење стандарда и превођење за интерне потребе

У 2022. години активности превођења биле су усмерене пре свега на испуњавање захтева корисника и њихове потребе за стандардима на српском језику. Тако је у Сектору за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност завршено превођење следећих докумената:

- EN 17210, *Приступачност и употребљивост изграђеног окружења – Функционални захтеви* (295 преводачких страна)
- SRPS EN ISO 660:2021 (12 преводачких страна), *Уља и масти биљног и животињског порекла – Одређивање киселинског броја и киселости*
- SRPS EN ISO 3657:2020 (10 преводачких страна), *Уља и масти биљног и животињског порекла – Одређивање сапонификационог броја*
- SRPS EN 13180:2010 (9 преводачких страна), *Вентилација у зградама – Канали – Мере и механички захтеви за савитљиве канале*
- SRPS EN ISO 6507-1:2018 (33 преводачке стране), *Метални материјали – Испитивање тврдоће по Викерсу – Део 1: Метода испитивања*
- SRPS EN ISO 6507-2:2018 (21 преводачка страна), *Метални материјали – Испитивање тврдоће по Викерсу – Део 2: Верификација и калибрација уређаја за испитивање*
- SRPS EN ISO 6507-3:2018 (16 преводачких страна), *Метални материјали – Испитивање тврдоће по Викерсу – Део 3: Калибрација референтних блокова*
- SRPS EN ISO 6507-4:2018 (1 преводачка страна), *Метални материјали – Испитивање тврдоће по Викерсу – Део 4: Табеле вредности тврдоће*
- EN 17210:2021 (309 преводачких страна), *Приступачност и употребљивост изграђеног окружења – Функционални захтеви*
- ISO 14030-2:2021 (24 преводачких страна), *Вредновање перформанси у вези са животном средином – Инструменти за зелено задуживање – Део 2: Процес за зелене позајмице*
- ISO 14030-4:2021 (25 преводачких страна), *Вредновање перформанси у вези са животном средином – Инструменти за зелено задуживање – Део 4: Захтеви за верификацију програма*
- SRPS CLC/TR 50510:2022 (112 преводачких страна), *Приступ оптичким влакном до крајњег корисника – Смернице за изградњу FTTH мреже са оптичким влакнима*
- ISO 22003-1:2022 (34 преводачких страна), *Безбедност хране – Део 1: Захтеви за тела која обављају проверу и сертификацију система менаџмента безбедношћу хране*

- ISO 22003-2:2022 (38 преводачких страна), *Безбедност хране – Део 2: Захтеви за тела која обављају вредновање и сертификацију производа, процеса и услуга, укључујући проверу система безбедности хране*
- ISO 14030-3:2022 (150 преводачких страна), *Вредновање перформанси животне средине – Инструменти за „зелено“ задуживање – Део 3: Таксономија*
- ISO/IEC 27001:2022 (33 преводачке стране), *Безбедност информација, сајбер безбедност и заштита приватности – Системи менаџмента безбедношћу информација – Захтеви*
- ISO/IEC 27002:2022 (180 преводачких страна), *Безбедност информација, сајбер безбедност и заштита приватности – Контроле безбедности информација*

Од наведених стандарда, у 2022. години као српски стандарди објављени су: SRPS EN ISO 14030-1, SRPS EN ISO 14030-2, SRPS EN ISO 14030-4, SRPS ISO 22003-1 и SRPS ISO 22003-2. Остали стандарди се налазе у поступку објављивања.

У новембру 2022. године, на захтев корисника завршена је и стручна редактура и провера превода следећих стандарда:

- GB/T 14353.1-2010 (13 преводачких страна), *Методe хемијске анализе руде бакра, руде олова и руде цинка – Део 1: Одређивање садржаја бакра*
- GB/T 20899.1-2019 (25 преводачких страна), *Методe хемијске анализе руде злата – Део 1: Одређивање садржаја злата*
- GB/T 20899.2-2019 (9 преводачких страна), *Методe хемијске анализе руде злата – Део 2: Одређивање садржаја сребра – Метода пламене атомскоапсорционе спектрометрије*
- GB/T 3884.1-2012 (13 преводачких страна), *Методe хемијске анализе концентрата бакра – Део 1: Одређивање садржаја бакра – Метода титрације јода*
- GB/T 3884.2-2012 (15 преводачких страна), *Методe хемијске анализе концентрата бакра – Део 2: Одређивање садржаја злата и сребра – Метода пламене атомскоапсорционе спектрометрије и метода одређивања тачке паљења*

2.8.2 Пројекат превођења европских хармонизованих стандарда на српски језик

На основу Оквирног споразума о партнерству (FPA – Framework Partnership Agreement) између европских организација за стандардизацију CEN/CENELEC и Европске комисије са једне стране и Института за стандардизацију Србије са друге стране, о приступању пројекту превођења европских хармонизованих стандарда на српски језик према посебним уговорима SA/CEN/2021-02 и SA/CLC/2021-02, као и на основу Амандмана 1 за CEN уговор и Амандмана 1 за CENELEC уговор којима је продужено трајање оба уговора до 31.12.2023. године, настављене су активности у оквиру пројекта за превођење европских хармонизованих стандарда у периоду од 1. јануара 2022. године до 31. децембра 2022. године.

У Сектору за опште области стандардизације у 2022. години добијено је укупно 26 превода европских хармонизованих стандарда које су обавила физичка лица одн. чланови комисија за стандарде (укупно пет чланова комисија) и једна преводачка агенција. Преглед ознаке и назива европских хармонизованих стандарда, области стандардизације којој припадају ти стандарди као и број преводачких страна, дат је у Табели 3.

**Табела 3 – Преглед европских хармонизованих стандарда
који су преведени у 2022. години**

Редни број	Област стандардизације	Ознака стандарда	Назив стандарда	Број превод. страна
1.	Грађевинске конструкције	EN 1090-1:2009+A1:2011	<i>Извођење челичних и алуминијумских конструкција – Део 1: Захтеви за оцену усаглашености конструкцијских компонента</i>	49
2.	Снабдевање водом и инжењерство отпадних вода	EN 588-2:2001	<i>Цеви од цемента ојачане влакнима за каналске цеви – Део 2: Ревизиони силази и контролне коморе</i>	26
		EN 1825-1:2004+AC:2006	<i>Сепаратори масти – Део 1: Принципи пројектовања, перформансе и испитивање, означавање и контрола квалитета</i>	48
3.	Опрема пута	EN 12899-4:2007	<i>Опрема за путеве – Фиксни, вертикални путни саобраћајни знакови – Део 4: Фабричка контрола производње</i>	14
		EN 12899-5:2007	<i>Опрема за путеве – Фиксни, вертикални путни саобраћајни знакови – Део 5: Почетни тип контроле</i>	12
4.	Геотекстил	EN 13253:2016	<i>Геотекстил и геотекстилу сродни производи – Карактеристике које се захтевају за заштиту од ерозије (заштита обале, утврђење обале)</i>	44
		EN 13257:2016	<i>Геотекстил и геотекстилу сродни производи – Карактеристике које се захтевају на местима за одлагање чврстог отпада</i>	45
5.	Производи од гипса	EN 13950:2014	<i>Вишеслојни панели од гипсаних плоча са топлотном/звучном изолацијом – Дефиниције, захтеви и методе испитивања</i>	29
		EN 13964:2014	<i>Спуштени плафони – Захтеви и методе испитивања</i>	124
6.	Медицинска средства	EN ISO 11737-2:2020	<i>Стерилизација производа за заштиту здравља – Микробиолошке методе – Део 2: Испитивања стерилности која се изводе током дефинисања, валидације и одржавања процеса стерилизације</i>	39
		EN ISO 10993-18:2020	<i>Биолошко вредновање медицинских средстава – Део 18: Хемијска карактеризација материјала медицинских средстава у оквиру процеса управљања ризиком</i>	122
		EN 13718-1:2014+A1:2020	<i>Медицинска возила и њихова опрема – Санитетски ваздухоплови – Део 1: Захтеви за медицинска средства која се користе у санитетским ваздухопловима</i>	19
		EN ISO 11607-1:2020	<i>Амбалажа за терминално стерилисана медицинска средства – Део 1: Захтеви за материјале, стерилне преградне системе и амбалажне системе</i>	56
7.	Боје, лакови, сродне технологије и производи	EN 17059:2018	<i>Постројења за наношење превлака и анодизацију – Захтеви за безбедност</i>	76
8.	Пластичне масе	EN 13341 2005 + A1:2011	<i>Статични термопластични резервоари за надземно складиштење уља за домаћинство, керозина и дизел-горива – Резервоари од полиетилена обликовани дувањем или ротационим ливењем и резервоари направљени од анјонски полимеризованог полиамида обликовани ротационим ливењем – Захтеви и методе испитивања</i>	34

Редни број	Област стандардизације	Ознака стандарда	Назив стандарда	Број превод. страна
9.	Микробиологија и биотехнологија, Анализа хране-Хоризонталне методе	EN ISO 10272-1:2017	Микробиологија ланца хране – Хоризонтална метода за откривање и одређивање броја <i>Campylobacter spp.</i> – Део 1: Метода откривања	27
		EN ISO 10272-2:2017	Микробиологија ланца хране – Хоризонтална метода за откривање и одређивање броја <i>Campylobacter spp.</i> – Део 2: Техника бројања колонија	23
		EN 16877:2016	Храна за животиње – Методе узимања узорака и анализе – Одређивање Т-2 и НТ-2 токсина, дезоксиниваленола и зеараленона, у хранивима и смешама хране за животиње помоћу LC-MS	20
		EN 17250:2020	Прехрамбени производи — Одређивање охратоксина А у зачинима, сладићу, производима од сладића, какау и какао производима пречишћавањем на IAC и HPLC-FLD	21
		EN 17280:2019	Прехрамбени производи – Одређивање зеараленона и трихотецена укључујући деоксиниваленол и његове ацетиловане деривате (3-ацетил-деоксиниваленол и 15-ацетил-деоксиниваленол), ниваленол Т-2 токсин и НТ-2 токсин у житима и производима од жита применом LC-MS/MS	30
10.	Заштитна одећа и опрема	EN ISO 374-5:2016	Заштитне рукавице које штите од опасних хемикалија и микроорганизама – Део 5: Терминологија и захтеване перформансе за ризик од микроорганизама	8
11.	Заштита од буке	EN 352-1:2020	Штитници за слух – Општи захтеви – Део 1: Наушнице	18
		EN 352-2:2020	Штитници за слух – Општи захтеви – Део 2: Чепови за уши	16
		EN 352-3:2020	Штитници за слух – Општи захтеви – Део 3: Наушнице причвршћене за штитнике за главу и/или лице	20
12.	Заштита од пожара	EN 14339	Подземни хидранти за гашење пожара	22
		EN 14384	Надземни хидранти за гашење пожара	24
Укупно	12 области	26 стандарда		966 превод. страна

У Сектору за електротехничку стандардизацију сви планирани европски хармонизовани стандарди из пројекта су преведени до краја 2021. године (укупно 14 стандарда). Преводе тих стандарда су извршили чланови комисија (укупно осам чланова комисија за стандарде) а процес њиховог усвајања је настављен у 2022. години.

Од 14 преведених стандарда из области електротехничке стандардизације, њих 3 је објављено у 2022. години, 2 су објављена у јануару 2023. године, док је осталих 9 у фази нацрта комисије и биће објављени у току 2023. године.

Од 26 преведених стандарда из општих области стандардизације, њих 15 је објављено у 2022. години док су осталих 11 у фази нацрта комисије и биће објављени у току 2023. године.

2.9 АКТИВНОСТ: Сарадња са органима државне управе у вези са процесима приступања Републике Србије СТО, ЕУ и СЕФТА

У 2022. години Институт је интензивно сарађивао са министарствима у циљу израде и доношења техничких прописа који се усклађују са техничким законодавством ЕУ.

Сарадња са надлежним министарствима састојала се од следећих активности:

- учешћа у периодичном попуњавању упитника и матрица, на захтев Министарства привреде, а које се односе на преглед и ажурирање упитника у вези стандардизације и извештавања Европске комисије која је на основу свих извештаја из ПГ 1 израдила и део Годишњег извештаја о напретку Републике Србије у 2022. години који се односи на стандардизацију,
- достављања ажурираних прилога за стратегију и акциони план за хармонизовану област у оквиру ПГ 1,
- достављања ажурираних информација у вези са припремом извештаја о спровођењу НПАА,
- предлагања представника Института за чланове преговарачких група.

Представници Одељења за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај учествовали су на:

- 25 седница Комисије за признавање важења иностраних исправа и знакова усаглашености, типа амбалаже, односно посуде под притиском или цистерне за транспорт опасне робе, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, одржане електронским путем;
- 5 седница Комисије за овлашћивање стручног лица које испитује цистерну, батеријско возило и МEGC, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, одржаних електронским путем;
- 2 седнице радне групе за припрему предлога Правилника за бетон и армирани бетон, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, одржане електронским путем;
- 1 седници радне групе за припрему предлога Правилника о начину исказивања перформанси грађевинских производа у вези са битним карактеристикама: реакција на пожар, отпорност на пожар и понашање при спољашњем пожару, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, одржаној електронским путем;
- 1 седници Комисије за именовање тела за оцењивање усаглашености покретне опреме под притиском, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, одржане електронским путем;
- стручном скупу под називом „Радионица о подизању свести о Еврокодима у Камбоџи (Eurocodes Awareness Workshop Camodia)“ у организацији Европске Уније и Асоцијације нација југоисточне Азије (EU-ASEAN) са презентацијом „Усвајање и имплементација Еврокодова у Србији“, електронским путем;
- 2 седнице Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање и верификацију сталности перформанси грађевинских производа у складу са Правилником о техничким захтевима за фракционисани агрегат за бетон и асфалт, електронским путем;
- XVII Међународној конференцији на тему бука и вибрације, Факултет заштите на раду Ниш;
- XXVIII КОНГРЕС ДИМК И IX КОНГРЕС СИГП са међународним симпозијумом о истраживањима и примени савремених достигнућа у грађевинарству у области материјала и конструкција, Дивчибаре;

- 4 састанка Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање и верификацију сталности перформанси грађевинских производа у складу са захтевима из српске техничке спецификације SRPS EN 1090-1:2012;
- студијској посети Шпанској асоцијацији за стандардизацију (UNE) и Центру за испитивање, иновације и услуге (CEIS) у Мадриду, Краљевина Шпанија;
- Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање и верификацију сталности перформанси грађевинских производа у складу са захтевима из Српског документа за оцењивање портланд-цементних цемената са смањеним садржајем клинкера СДО 15 001:2021.

Представници Одељења за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде присуствовали су:

- електронској седнице Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености из Правилника о личној заштитној опреми;
- електронској седници Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености за Правилник о безбедности дечјих игралишта;
- састанку Преговарачке групе 27 – Животна средина и климатске промене;
- студијској посети Шпанској асоцијацији за стандардизацију (UNE) и Центру за испитивање, иновације и услуге (CEIS) у Мадриду, Краљевина Шпанија.

Представници Одељења за електроенергетику и електронику учествовали су у раду две седнице Радне групе за израду прописа за Еко-дизајн и енергетску ефикасност.

Ове активности су обухватале проучавање примљених материјала, упоређивање претходног стања са постигнутим напретком, припрему материјала који се односе на Институт, кореспонденцију са надлежним министарствима Владе и другим органима, посебно у вези са припремањем извештаја, информација и других материјала.

2.10 АКТИВНОСТ: Међународна сарадња у области стандардизације

Међународна сарадња Института у 2022. години састојала се првенствено у испуњавању статутарних обавеза Института и обављању редовних активности у вези са чланством у међународним и европским организацијама за стандардизацију.

Поред наведеног, у вези са међународном сарадњом у 2022. години остварени су следећи резултати:

- гласано је на 2.776 радних докумената CEN-а у разним фазама развоја EN стандарда и то: у фази јавне расправе – 994 документа, у фази дефинитивног текста нацрта – 852 документа, у фази систематског преиспитивања објављених EN стандарда – 874 документа, док се на остатак докумената гласало у нижим фазама развоја, односно у фази нацрта на нивоу комитета (тзв. „CIB“ фазе); проценат гласања износи 100 %;
- гласано је на 737 радна документа CENELEC-а, и то: AG – 2, ENQ – 92, FV – 100, Vote for TS/TR – 6, Parallel vote on CDV – 315, Parallel vote on FDIS – 222; проценат гласања износи 100 %;
- редовно су припремани и достављани подаци о преузетим европским стандардима и сродним документима Менаџмент-центру CEN-а и CENELEC-а (CCMC) у Бриселу;
- путем портала iProjex пријављено је 1.204 српска стандарда и сродна документа из решења о доношењу стандарда;
- редовно су праћени статутарни и други документи управних, административних и других тела европских и међународних организација за стандардизацију и гласано је на њих;

- припремљено је 527 гласачких листића и извршено гласање на 660 ISO стандарда и сродних докумената у различитим фазама њиховог развоја;
- припремљено је 78 гласачких листића и извршено гласање на 251 ИЕС стандард и сродни документ у различитим фазама њиховог развоја;
- директор ИСС-а и руководилац Сектора за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност, као предавачи учествовали су на дводневном семинару о националном законодавству о безбедности информација, одржаном у Велесу 20. и 21. октобра 2022. године, чији је организатор Женевски центар за управљање сектором безбедности (DCAF) у сарадњи са Министарством за информационо друштво и администрацију Републике Северне Македоније.
- директор ИСС-а био је модератор панела под називом „Међународни стандарди и стандардизација (сигурност и резилијентност)“ који се одржавао у организацији Центра за анализу ризика и управљање кризама (ЦАРУК) из Београда, Хрватске удруге за међународне студије (ХУМС) из Загреба, Факултета за криминалистику, криминологију и сигурносне студије Свеучилишта у Сарајеву, Филозофског факултета (Институт за сигурност, обрану и мир) Свеучилишта “Св. Ђирил и Методије” у Скопљу и Института за стандардизацију Србије (ИСС) 29. и 30. септембра 2022. године у Цавтату у оквиру међународне конференције под називом „Како се суочити са неизвесностима у све сложенијем окружењу: нова картографија ризика и криза“;
- директор Института учествовао је онлајн на Међународном технолошком форуму „Руска недеља стандарда“ – „Стандарди за технолошки развој“, који је одржан 13. октобра 2022. године у организацији Federal Agency on Technical Regulation and Metrology (Rosstandardt);
- у оквиру посете председника Арапске Републике Египат нашој земљи, 20. јула 2022. године министарка индустрије и трговине Египта и директорка ИСС-а потписали су меморандум о разумевању између Египатске организације за стандардизацију и квалитет (ЕОС) и Института за стандардизацију Србије. Меморандум о разумевању обухвата промовисање размене знања о активностима у области стандардизације, размену стручњака, организацију радионица, обука, конференција, програма за подизање свести, презентација и семинара у различитим областима стандардизације и активностима у вези са квалитетом, као и размену информација о националним стандардима који могу имати значајан утицај на трговину између две државе;
- седам малих и средњих предузећа, чији су представници чланови комисија за стандарде Института, учествовало је у анкети CEN/CENELEC-а „Success stories of SMEs&Standards“; четири српске компаније које припадају групацији МСП представљене су на веб-сајту CEN-CENELEC-а. Ensaco Solutions, Elkont Engineering, PROFI LAB и Standcert;
- у оквиру Чешког програма за развој сарадње под називом „Подршка унапређењу и развоју сектора инфраструктуре квалитета Србије” у сарадњи између Института и Чешке канцеларије за стандарде, метрологију и испитивање (ÚNMZ) припремани су материјали и реализоване следеће активности:
 - а) покренут је „Портал за грађевинске производе“ који пружа информације о прописима и стандардима за трговину производима на домаћем и јединственом европском тржишту. Намењен је произвођачима који припадају МСП сектору, као и дистрибутерима, увозницима и другим стручњацима и корисницима укљученим у процес стандардизације, оцењивања усаглашености.
 - б) Институт је у априлу 2022. године у сарадњи са ПКС и Сектором за квалитет и безбедност производа Министарства привреде, а уз подршку Чешке канцеларије за стандарде, метрологију и испитивање (ÚNMZ), спровео истраживање о утицају примене стандарда на пословање домаћих компанија и организација. У истраживању је

учествовало око 200 компанија, а истраживање је pružilo податке о разлозима због којих једна организација користи стандарде, трошковима који су са тим повезани, степену познавања стандарда, посебно стандарда из области различитих система менаџмента, као и евентуалном учешћу организација у процесу стандардизације и поступку доношења стандарда. На основу резултата истраживања Институт је, на српском и енглеском језику објавио „Истраживање о коришћењу стандарда и њиховом утицају на пословање организација у Републици Србији“, које је јавно доступно на веб страници Института;

в) преведена је и постављена на веб страницу Института интерактивна публикација *Увођење ВИМ-а у организацију*, а тим поводом је одржан и бесплатан вебинар на којем су наши стручњаци говорили о правцима развоја ВИМ-а у Републици Србији, а стручњаци из Чешке о својим искуствима и стратегији за имплементацију ВИМ-а, начину преношења сазнања о ВИМ-у заинтересованим странама, пилот-пројектима и едукацији у области ВИМ-а

- у оквиру пројекта IPA 2017, „EU for Serbia – Support for Safer Products“, припремљен је промотивни филм о најави Института, Београда и Србије као домаћина Генералне скупштине CEN/CENELEC 2023. године; такође, припремљена су и два телевизијска спота којима се промовише рад у комисијама за стандарде, као и стандардизације уопште и који су током три недеље (од половине септембра до прве недеље октобра) били приказани на РТС-у; у оквиру овог пројекта израђен је и стратешки план дигиталне комуникације који обухвата анализу тренутног статуса ИСС-а на Интернету, припрему комуникационе платформе за све релевантне дигиталне канале, успостављање новог приступа у дигиталном маркетингу и ПР-у; такође, представник Института, заједно са представницима ПКС и представницима Министарства привреде, посетио је шест инфоцентара у регионалним привредним коморама (Суботица, Нови Сад, Крагујевац, Ваљево, Зајечар и Ниш), где је привредницима/члановима РПК представио презентацију „Међународни и европски стандарди као подршка компанијама за одрживо, конкурентно и одговорно пословање“;
- вршена је кореспонденција са адвокатском канцеларијом REDEKER SELLNER DAHS у вези са учешћем Института у судском процесу General Court, case T-185/19 – Public.Resource.Org et al. v European Commission у вези са слободним приступом стандардима;
- за програм Међународне електротехничке комисије ИЕС под називом „IEC Young Professionals Programme“, који подржава учешће и ангажовање младих експерата у националној, као и међународној стандардизацији, у јуну 2022. године, два млада експерта из две српске компаније пријављена су за учешће у „IEC 2020 YP Programme“ радионици, која је одржана у оквиру Генералне скупштине ИЕС-а у Сан Франциску, САД;
- један представник из Србије, прошлогодишњи представник Института на заседању Међународне електротехничке комисије ИЕС у оквиру програма младих професионалаца је на позив Немачког комитета за електротехнику DKE, био учесник радионице „DKE Young Professionals Camp 2022“, која је одржана у августу 2022. године у Офенбаху на Мајни, Савезна Република Немачка;
- сарадницима у Институту су редовно достављане информације добијене од међународних и европских организација за стандардизацију у вези са новим радним документима, нацртима и објављеним стандардима, новооснованим техничким комитетима и сл.;
- у базама података међународних и европских организација за стандардизацију о експертима редовно су ажурирани подаци о српским експертима које је Институт, именовано за рад у појединим техничким радним телима тих организација;
- у поступку редовног преиспитивања ISO стандарда у петогодишњим интервалима после њиховог објављивања, на захтев ISO-а редовно су достављане тражене информације о томе да

ли су преиспитивани међународни стандарди у нашој земљи преузети као SRPS ISO стандарди (као идентични или модификовани), као и о националном ставу у вези са потребом њихове ревизије, односно потврђивања њиховог важења за наредни петогодишњи период.

2.11 АКТИВНОСТ: Учешће представника Института на заседањима управних и других тела међународних и европских организација за стандардизацију

Институт одржава статус пуноправног члана у међународним организацијама за стандардизацију (ISO и IEC) и статус пуноправног члана у европским организацијама за стандардизацију (CEN и CENELEC) и активно учествује у креирању и спровођењу њихових политика и стратегија. У том циљу, у 2022. години представници Института учествовали су на заседањима следећих тела тих организација:

- на 57. Генералној скупштини CEN-а, 63. Генералној скупштини CENELEC-а и 13. Заједничком заседању Генералне скупштине CEN-а и CENELEC-а и заседању Административног одбора CEN-а, који су одржани од 21. до 23. јуна 2022. године, у Прагу, Чешка Република;
- на 58. Генералној скупштини CEN-а, 64. Генералној скупштини CENELEC-а и 14. Заједничком заседању Генералне скупштине CEN-а и CENELEC-а и заседању Административног одбора CEN-а, који су одржани од 21. до 23. новембра 2022. године, у Левену, Краљевина Белгија;
- на 44. заседању Генералне скупштине ISO-а, које је одржано 22. септембра 2022. године и 56. заседању Комитета за земље у развоју (ISO/DEVCO), које је одржано 19. и 23. септембра 2022., у Абу Дабију, Уједињени Арапски Емирати;
- на 86. заседању Генералне скупштине IEC-а, одржаном од 31. октобра до 4. новембра 2022. године у Сан Франциску, Сједињене Америчке Државе.

2.12 АКТИВНОСТ: Учешће представника Института у раду техничких радних тела међународних и европских организација за стандардизацију

Члан комисије за стандарде KS U250-3,4,9, *Челичне конструкције, спрегнуте конструкције од челика и бетона и алуминијумске конструкције*, учествовао је онлајн на састанку радне групе CEN/TC 250/SC 3/WG 22, који је одржан 15. фебруара 2022. године, као и лично 4. октобра 2022. године.

Секретар комисија KS U250-2, *Пројектовање бетонских конструкција*, KS U250-5,6, *Прорачун дрвених и зиданих конструкција* и KS U250-3,4,9, *Челичне конструкције, спрегнуте конструкције од челика и бетона и алуминијумске конструкције* учествовао је онлајн на дводневном скупу под називом „Унапређивање регионалног дијалога EU-ASEAN“, који је одржан 24. и 25. марта 2022. године у организацији Европске уније и Асоцијације нација југоисточне Азије (ASEAN).

Два члана комисије за стандарде KS U250-2, *Пројектовање бетонских конструкција*, учествовали су онлајн на састанцима радне групе CEN/TC 250/SC 2/WG 01, који су одржани од 28. и 29. марта 2022. године, 27. и 28. јуна 2022. године као и 16. августа 2022. године.

Два члана комисије за стандарде KS U250-2, *Пројектовање бетонских конструкција*, учествовали су онлајн на пленарном заседању радне групе CEN/TC 250/SC 2, које је одржано 29. јуна 2022. године.

Члан комисије за стандарде KS U250-2, *Пројектовање бетонских конструкција*, учествовао је онлајн на пленарном заседању CEN/TC 250/SC 2, које је одржано 30. марта 2022. године, као и лично 8. и 9. новембра 2022. године.

Члан комисије за стандарде KS A331, *Поштанске услуге*, учествовао је онлајн на 52. Пленарном заседању комитета CEN/TC 331, одржаном 10. јуна 2022. године у Паризу, Француска.

Секретар комисије за стандарде и члан комисије KS I1/02, *Скупови кодираних знакова* учествовали су онлајн на 27. Пленарном заседању ISO/IEC JTC 1/SC 2, *Coded character sets*, које је одржано од 20. до 24. јуна 2022. године.

Руководилац Одељења за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај присуствовао је лично на другом регионалном такмичењу студената „Allplan Student Competition 2022“, које је одржано од 20. до 22. јула 2022. године у Подгорици, Црна Гора.

Члан комисије за стандарде KS 183, *Циркуларна економија и управљање отпадом*, учествовао је лично на пленарном и другим састанцима ISO/TC 323, *Циркуларна економија* који су одржани од 25. до 30. септембра 2022. године у Кигалију, Руанда као и на другим састанцима састанцима ISO/TC 323/CAG у марту, мају, јулу, септембру, октобру и децембру 2022. године. Такође, други члан комисије за стандарде KS 183, *Циркуларна економија и управљање отпадом*, учествовао је онлајн на Пленарно заседање CEN/TC 343, у мају 2022. године.

Председник и три члана комисије за стандарде KS 183, *Циркуларна економија и управљање отпадом*, учествовали су онлајн на пленарном заседању ISO/TC 323, *Циркуларна економија* као и другим састанцима радних група ISO/TC 323/WG 5, WG 1 и WG 2 који су одржани заједно у јануару 2022. године.

Члан Комисије за стандарде KS A207 и секретар те комисије учествовали су онлајн на дводневном пленарном заседању CEN/TC 467, у децембру 2022. године.

Члан Комисије за стандарде KS B336 учествовао је онлајн на састанку CEN/TC 254/WG 6, 26.09.2022. године.

Члан Комисије за стандарде KS A292 учествовао је онлајн на састанку ISO/TC 292 project PWI on *Energy Resilience* у фебруару и марту 2022. године као и ISO/TC 292/WG 5 “*Community resilience*” у новембру и децембру 2022. године.

Председник и члан комисије за стандарде KS A260 учествовали су онлајн на заседању ISO/TC 260, 17. и 18. новембар 2022. године.

Два члана комисије за стандарде KS A268 учествовали су онлајн на заседању ISO/TC 286, 16. јун 2022. и 16. децембар 2022. године.

Председник комисије за стандарде KS A207 и секретар те комисије учествовали су уживо на Пленарном заседању ISO/TC 207 са пратећим програмом у Паризу од 12.10-18.10.2022. године.

Председница комисије за стандарде KS CASCO учествовала је онлајн на Пленарном заседању CASCO, 26-28.4.2022. године, CEN/CENELEC JTC 1, Workshop ISO/IEC 17029, Јун 2022. године као и Пленарном заседању ISO/TC 176, 21.10.2022. године.

Руководилац Одељења за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде и руководилац Одељења за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај, у оквиру пројекта „EU for Serbia – Support for Safer Products“, били су у студијској посети Шпанској асоцијацији за стандардизацију (UNE) и Центру за испитивање, иновације и услуге (CEIS), од 14. до 17. децембра 2022. године.

Секретар комисије за стандарде KS A292 учествовао је онлајн на Пленарном заседању ISO/TC 262, новембар 2022. године. Такође, секретар комисије за стандарде KS Z052 учествовао је онлајн на 60. Пленарном заседању CEN/TC 52, Безбедност дечјих играчака, 29.04.2022. године.

Секретар комисије за стандарде и сродне документе KS CASCO учествовао је онлајн на Monthly regional meeting (ISO/CS updates, looking back at 2021 and looking forward to 2022, CASCO: updates), 27.1.2022. године;

Члан комисије за стандарде KS U125, *Елементи за зидање и покривање кровова*, учествовао је онлајн на пленарном заседању комитета CEN/TC 125, које је одржано 27. јануара 2022. године.

Члан комисије за стандарде KS U163, *Топлотна техника у грађевинарству*, учествовао је онлајн састанцима радне групе комитета ISO/TC 163/ SC 1/ WG 22, који су одржани 26. јануара и 24. маја 2022. године.

Члан комисије за стандарде KS M199, *Безбедност машина*, учествовао је онлајн састанцима радне групе комитета CEN/TC 433/WG 1, који су одржани 26. и 27. јануара 2022. године.

Члан комисије за стандарде KS N010, *Флуиди за примену у електротехници* учествовао је онлајн на састанцима IEC/TC 10 (MT 22), који су одржани у другој половини 2022. године.

Члан комисије за стандарде KS N010, *Флуиди за примену у електротехници* учествовао је онлајн на састанцима IEC/TC 10 (MT 43), који су одржани у септембру 2022. године.

Члан комисије за стандарде KS N032, *Осигурачи*, учествовао је онлајн на састанцима IEC/TC 32/SC 32B (MT8, MT9) који су одржани у Сан Франциску, САД, 30. октобра 2022. године.

Члан комисије за стандарде KS N057, *Управљање и комуникација у електроенергетском систему*, учествовао је онлајн на састанцима IEC/TC 57 (WG10), који су одржани од 13. до 17. јуна и 26. до 30. септембра 2022. године, као и редовним недељним и месечним састанцима радних тимова (OCL TF, UFTF, VAR TF...).

Члан комисије за стандарде KS N057, *Управљање и комуникација у електроенергетском систему*, учествовао је онлајн на састанцима IEC/TC 57, који су одржани од 14. до 15. октобра 2022. године.

Члан комисије за стандарде KS N061, *Перформансе и безбедност електричних апарата за домаћинство и сличних електричних апарата*, учествовао је на састанцима IEC/TC 61/SC 61D који су одржани у Сан Франциску, САД, 1. и 2. новембра 2022. године.

2.13 АКТИВНОСТ: Активности Института као информационог центра за стандарде у складу са захтевима релевантних докумената СТО и ЕУ, као и на основу споразума СЕФТА

Информациони центар је у 2022. години CEN/CENELEC Менаџмент-центру пријавио (нотификовао) 3 нацрта изворних српских стандарда, односно српских стандарда којима се преузимају национални стандарди других земаља. Према обавезама из споразума СЕФТА није било нотификација изворних српских стандарда.

У вези са информисањем јавности о српским стандардима, Информациони центар је остварио следеће резултате:

- припремио је 72 одговора на упите, које су доставиле заинтересоване стране из земље. Пружене су опште информације и помоћ који се односе на идентификовању релевантних стандарда за странке, рад одређених комисија за стандарде и поступку учлањења, пружање информација о тачном навођењу стандарда у документацији за јавне набавке, везу између српских стандарда и прописа итд.;
- CEN-у и CENELEC-у редовно су достављани извештаји о напретку Института у преузимању европских стандарда закључно са 31. децембром 2022.

2.14 АКТИВНОСТ: Реализација промотивних активности према Маркетинг-плану за 2022. годину

Промотивне активности Института планирају се и организовано извршавају у складу са Маркетинг-планом Института за 2022. годину, у циљу информисања јавности о користима од примене стандарда и промовисања понуде услуга Института.

У 2022. години планиране су и реализоване следеће промотивне активности:

- представљање Института на 5 сајамских манифестација у Београду, Новом Саду и Крагујевцу;
- Организован је округли сто у циљу промоције стандарда у области туризма. Позиви су послати надлежним министарствима и осталим заинтересованим странама;
- учешће на годишњој конференцији пословног удружења Бизнис на штиклама из Новог Сада, одржаној на Новосадском сајму;
- закључен је Споразум о пословно-програмској сарадњи у вези са реализацијом и промоцијом Такмичења за избор најбоље технолошке иновације у Србији у 2022. години;
- организовање промотивних предавања у образовним институцијама остварено је кроз онлајн предавање за студенте Економског факултета Универзитета у Београду и предавање уживо за ученике Политехничке школе за нове технологије у Београду. Поред тога, редовно су упућивани позиви за учешће на међународним онлајн студентским радионицама и организована је национална радионица за студенте;
- објављивање текстова Института у другим стручним часописима и порталима:
 - веб-порталу Квалитет објављиване су вести из света стандардизације и периодично су најављиване актуелне обуке у организацији Института;
 - На веб-страници Вести Машинског факултета објављен је текст под називом „ИСО конкурс за студенте постдипломских студија“;
 - веб-портал РС Press објавио је текст „Стандарди у информационим системима и технологијама“;
 - веб-портал Технис Министарства привреде објавио је вест под називом „Анкета о коришћењу стандарда и њиховом утицају на пословање организације“;
 - дневни листови Политика, Данас, Ало и Новости, медијске куће РТВ, Н1 и Студио Б, као и веб-портали Нови стандард, КСН, Нова и Anadolu Agency објавили су вест о потписивању меморандума о разумевању са Египатском организацијом за стандардизацију и квалитет „Сарадња у области стандардизације и информисања“;
 - веб-портал Најбоља технолошка иновација у Србији објавио је текст под називом „О НТИ у новом Билтену Института за стандардизацију Србије“;
 - на друштвеним мрежама више пута су дељене објаве Института од стране пратилаца (организација, удружења и физичких лица);
 - веб-портал Бизнис објавио је текст под називом „Примена стандарда у корелацији са мером економског раста“;
 - веб-портал Туристички свет објавио је текст под називом „Округли сто „Стандарди у туризму“ 22. децембра у Београду“;
 - веб-портал Е-капија објавио је текст под називом „Стандарди у туризму“;
 - веб-портал ТУ Магазин објавио је текст под називом „Најављен округли сто „Стандарди у туризму““;
- гостовање на телевизијским програмима реализовано је кроз емитовање интервјуа са директором Института на РТВ Крушевац.

- дистрибуција информативног електронског гласила Института (ИСС Новости) је спровођена на месечном нивоу, са вестима о најновијим догађајима у националној и међународној стандардизацији, текстовима о објављеним стандардима на српском језику, најпродаванијим стандардима и новим обукама. ИСС Новости су средином сваког месеца дистрибуиране преко платформе SendGrid на око 2.500 мејл адреса пријављених прималаца.

Поред наведених, спроведене су и следеће активности:

- објављене су три нове електронске збирке, доступне за директно преузимање са веб-странице Института: „Велика збирка стандарда за безбедност информација (cyber security)“, „Менаџмент људских ресурса“ и „Одрживост и друштвена одговорност“;
- ажурирано је 3. допуњено издање електронске тематске збирке стандарда Еврокод 2: Пројектовање бетонских конструкција;
- припремљена је електронска тематска збирка стандарда за чланове Друштва грађевинских конструктора Србије, под називом „Прорачун конструкција на дејство пожара“;
- штампано издање стручне публикације „ВМ стандардизација у Србији“ достављено је заинтересованим странама;
- ажурирана су издања електронских збирки која обухватају стандарде за: оцењивање усаглашености и сертификацију система менаџмента, основне стандарде из области система менаџмента квалитетом, безбедност и отпорност друштва и услуге приватног обезбеђења, менаџмент ризиком, системе менаџмента квалитетом здравствених услуга и QMS медицинских средстава. Такође, ажурирана је е-збирка која се односи на QMS у индустрији нафте, петрохемије и природног гаса. За све е-збирке, припремљени су пригодни промотивни текстови за веб страницу Института;
- на веб-страници Института редовно су објављиване вести о новим међународним стандардима, европским стандардима у развоју или о стандардима који су преузети у национални систем стандардизације на српском језику. Објављено је укупно 108 вести на интернет-презентацији Института, које су подељена на друштвеним мрежама (Facebook, LinkedIn, Twitter);
- у мају и јуну је реализована редовна кампања слања позива заинтересованим странама за достављање предлога за израду Плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2022. годину;
- у јуну је, поводом обележавања Дана малих и средњих предузећа спроведена кампања „Дани МСПП“
- у септембру је обележен Дан Института и Светски дан стандарда, уз учешће добитника годишњих признања за допринос развоју националне стандардизације,;
- праћене су кампање међународне организације за стандардизацију (ISO) путем објављивања текстова поводом Светског дана здравља, Светског дана безбедности и заштите на раду, Светског дана метрологије, Светског дана вода, Светског дана туризма и Међународног дана борбе против корупције;
- оглашаване су све уговорене обуке на интернет презентацији Института, као и месечно путем ИСС Новости. Редовно слање електронским путем групних позива изабраним циљним групама за све оглашене семинаре и вебинаре;
- промовисана су 4 броја билтена „Стандардизација“, уз слање обавештења и линка за преузимање заинтересованим странама;
- достављен је сарадницима промотивни Годишњи извештај за 2021. годину, израђен у 100 примерака и објављен на веб страници Института;
- припремљени су штампани промотивни флајери за промовисање стандарда и Велике збирке стандарда из области безбедности информација, флајер за промовисање Сертификационог тела Института и флајер о комисијама за стандарде у дрвној индустрији;
- закључен је Уговор о пословно-техничкој сарадњи са е-платформом OROOK о интернет оглашавању обука из различитих области стандардизације;
- закључен је Меморандум о сарадњи са Агенцијом за превенцију и консалтинг за безбедност и здравље на раду.

2.15 АКТИВНОСТ: Повећање броја чланова Института, промоција користи од чланства и промоција нових услуга

Почетком 2022. године настављено је спровођење кампање „Заједно можемо више“, у циљу промовисања чланства у Институту и презентовања предности од учлањивања у Институт. Рекламни флајер је достављен купцима стандарда уз рачуне током целе године, с тим што је припремљен посебан флајер за другу половину године, у којем је наглашено плаћање половине износа чланарине. Такође, на вебинарима и семинарима који су током целе године реализовани у организацији Института, представник Института је у уводној презентацији говорио о погодностима за чланове Института, као и о свим услугама које Институт нуди. У сваком броју билтена „Стандардизација“ представљена су по три члана Института. Такође, члановима је упућено писмо у коме је исказана захвалност за допринос развоју националне стандардизације. У току 2022. године у чланство Института примљено је 10 нових чланова, од чега 6 привредних друштава, једно стручно удружење и три физичка лица.

Текстови о услугама Института објављивани су на веб-страници Института, друштвеним мрежама и у месечном електронском гласилу „ИСС Новости“.

2.16 АКТИВНОСТ: Обука из области стандардизације као посебан вид промоције примене стандарда

Семинари и обуке

Планом семинара и радионица за 2022. годину било је предвиђено одржавање 45 семинара (вебинара), од тога 26 са алтернативним терминима одржавања, уз могућност поновљеног одржавања оних за које буде утврђено постојање већег интересовања корисника. Институт је у 2022. години реализовао укупно 35 обука (од тога већину онлајн, у форми вебинара).

Укупно су одржане 31. комерцијална обука (од тога, 23 онлајн и 8 уживо), као и 5 обука са бесплатним учешћем (2 онлајн, 2 уживо и 1 хибридна). На свим обукама одржаним у организацији Института у 2022. години присуствовало је више од 400 учесника. На комерцијалним обукама присуствовао је 231 учесник, док је на бесплатним вебинарима присуствовало више од 170 учесника.

Одржани су комерцијални вебинари и семинари на укупно 20 различитих тема:

- Ризици у лабораторијама (идентификација, анализа, вредновање и контрола), једнодневни вебинар, реализован четири пута;
- Тумачење захтева стандарда SRPS ISO/IEC 17025:2017 и препоруке за његову примену, једнодневни / дводневни вебинар, реализован два пута;
- Тумачење захтева SRPS ISO 14001:2015 и препоруке за његову примену, једнодневни вебинар;
- Мерна несигурност као захтев стандарда SRPS ISO/IEC 17025:2017, дводневни вебинар, реализован четири пута;
- Анализа захтева стандарда SRPS ISO 45001:2018, једнодневни вебинар;
- Медицинска средства – медицински софтвер -ЕУ регулатива за медицинска средства (MDR 2017/745) и праћење медицинског средства након стављања на тржиште, једнодневни вебинар, у сарадњи са Sigma Systems из Ниша,
- Спровођење интерних провера према SRPS ISO/IEC 17025:2017 (практична обука), дводневни семинар, реализован два пута;
- Захтеви стандарда SRPS EN ISO/IEC 17065:2016 за тела која сертифицију производе, процесе и услуге, дводневни вебинар;

- Нови прописи и стандарди за енергетску ефикасност производа, означавање енергетске класе и потрошње енергије, и захтеви за еко дизајн: Доказивање усаглашености са захтевима (са демонстрацијом метода лабораторијских испитивања), једнодневни семинар, у сарадњи са Идворски лабораторијом, Квалитетом а.д. Ниш, IEG Industrija električnih grejača Grocka и AN Lab Co Beograd;
- Интерне провере система менаџмента у складу са захтевима стандарда SRPS ISO/IEC 17025:2017, дводневни вебинар, реализован два пута, у сарадњи са Магат инжењерингом Београд
- Мерна несигурност као захтев стандарда SRPS ISO/IEC 17025:2017 2017 – примена у мерењима у физици (практична обука), једнодневни семинар, реализован два пута;
- Интерне провере према стандардима SRPS ISO 9001:2015 и SRPS ISO/IEC 19011:2018, дводневни семинар;
- Захтеви за рад различитих типова тела која обављају контролisaње према SRPS ISO/IEC 17020:2012, једнодневни вебинар;
- Тумачење захтева стандарда за медицинске лабораторије SRPS EN ISO 15189:2014 са освртом на новине које доноси нова верзија ISO FDIS 15189, дводневни вебинар;
- Безбедност информација – стандард ISO/IEC 27001:2013, секторски стандарди, законодавство и европска регулатива, једнодневни вебинар;
- Технике процене ризика у складу са SRPS EN IEC 31010:2019 – Основни ниво, дводневни вебинар;
- Технике процене ризика у складу са SRPS EN 31010:2011 (Виши ниво), дводневни вебинар;
- Процена ризика од катастрофа и планови заштите и спасавања (лиценцирана петодневна стручна обука), реализована у сарадњи са Proks Vision д.о.о. Београд;
- Измене ISO/IEC 27001:2022&ISO/IEC 27002:2022 – Шта сада?, једнодневни вебинар;
- Стандардизација за ветроенергетске системе (ВЕС), једнодневни семинар.

Поред комерцијалних, реализовани су и следеће бесплатне обуке и скупови:

- Вебинар за студенте Економског факултета у Београду
- Семинар за чланове комисија за стандарде
- Семинар за ученике Политехничке школе за нове технологије
- ISINEG вебинар радионица за студенте
- Округли сто „Стандарди у туризму“

Просечан број учесника на једној комерцијалној обуци био је 7, док је просечан број учесника на бесплатној обуци износио око 35.

На едукацијама одржаним у 2022. години презентације је држало укупно 30 предавача (25 екстерних и 5 интерних).

Просечне оцене за вебинаре и семинаре кретале су се од 3,01 до 4,00, док су се просечне оцене за предаваче кретале у распону од 4,00 до 5,00. Укупна просечна оцена за све предаваче у 2022. години износи 3,69; укупна просечна оцена за све екстерне предаваче износи 3,62, а за све интерне предаваче износи 3,77.

При реализацији обука током године дошло је до одступања од годишњег плана најчешће због недовољне заинтересованости и одзива корисника на понуђене обуке (минимални број пријављених учесника као услов за одржавање), немогућности ангажовања предавача у планираном термину итд.

Укупан сопствени приход Института остварен наплатом накнаде за услугу едукације у 2022. години износио је 2.546.885 динара (6,70% остварених сопствених прихода). Укупан приход од котизација за одржане вебинаре, који износи 1.931.110,12 дин, представља 5,08% укупног сопственог прихода ИСС-а у 2022. год. Укупан приход од котизација за одржане семинаре, који износи 615.775,00 дин, представља 1,62% укупног сопственог прихода Института у 2022. години.

2.17 АКТИВНОСТ: Издавање посебних публикација и службеног гласила Института

У јулу 2022. године припремљена је и објављена публикација „Годишњи извештај о раду 2021”. Публикација садржи све релевантне информације о раду Института у 2021. години (о едукацији у области стандардизације, учествовању у раду и сарадњи са европским организацијама за стандардизацију, пружању стручне помоћи, услужном превођењу, сертификацији итд.), које су припремљене на начин који ће задовољити промотивну сврху оваквих издања.

У августу 2022. је објављена интерактивна промотивна публикација „Увођење ВИМ-а у организацију”, која је преведена на српски језик и доступна је на веб-сајту ИСС-а у одељку промотивних публикација. Припремљена је у оквиру пројекта „Aid for trade” који је Институт реализовао са Чешком канцеларијом за стандарде, метрологију и испитивања (ÚNMZ). Намена издавања публикације је наставак пружања подршке дигиталној трансформацији грађевинске индустрије у Републици Србији и промовисање значаја информационог моделирања објеката, како кроз питања и одговоре везане за увођење ВИМ-а, пре свега у јавне организације, тако и детаљним описом свих фаза у овом процесу.

У септембру 2022. ИСС је објавио студију *Истраживање о коришћењу стандарда и њиховом утицају на пословање организација у Републици Србији*.

Службено гласило Института *ИСС информације*, које се објављује једном месечно, садржи информације у вези са објављеним српским стандардима и сродним документима, нацртима докумената који се стављају на јавну расправу, оснивањем комисија за стандарде, преиспитивању српских стандарда и сродних докумената, затим информације о међународним стандардима који су на јавној расправи и о којима заинтересована јавност може да се изјасни, као и о међународним стандардима који су објављени и који на захтев заинтересованих страна могу да буду преузети као српски стандарди. У 2022. години објављено је дванаест бројева овог гласила, које се у електронском облику објављује на интернет-страници Института.

Посебан део издавачке делатности Института представља билтен „Стандардизација“. Ова публикација се објављује квартално и у 2022. су објављена четири броја. Обнављањем рада на билтену „Стандардизација“ настављена је традиција издавања ове врсте публикација која је, уз прекид 2004. године, започета још 1950. године. Билтен „Стандардизација“ осмишљен је као стручни часопис у коме се читаоцима нуде актуелности из домаће и стране стандардизације. Обрађене су многе значајне теме, као што су, на пример, научноистраживачке делатности, ВИМ технологија, о члановима Института и члановима комисија за стандарде, о њиховим искуствима и бројне друге теме. Обавезан део сваког билтена биле су и информације о иновацијама, вести из инфраструктуре квалитета, као и из међународне и европске стандардизације.

Институт је у 2022. години наставио добру праксу издавања посебних тематских збирки стандарда из области стандардизације за које постоји нарочито интересовање стручне јавности. Тако је ажурирана електронска тематска збирка стандарда Еврокод 2: *Пројектовање бетонских конструкција* (III издање), као и збирка: *Национални прилози за Еврокод 2 – Пројектовање бетонских конструкција* (II издање). За Друштво грађевинских конструктора Србије приређене су 4 електронске збирке стандарда (еврокодова): *Основи*

прорачуна и дејства на конструкције; Прорачун конструкција у зградарству; Прорачун конструкција у мостоградњи и Прорачун конструкција на дејство пожара.

Такође, објављена је и електронска публикација *Велика збирка SRPS стандарда за безбедност информација (cyber security)*, која представља колекцију од 25 стандарда на српском и енглеском језику. Нови начин постављања е-збирке омогућава корисницима да наруче директно преко веб-сајта ИСС-а публикацију са актуелним издањима свих досад објављених SRPS стандарда из области заштите дигиталних информација и ресурса како би се упознали са најновијим сазнањима у области техника безбедности информација и развоја информационе безбедности.

Децембар је обележило планирано објављивање две тематске електронске збирке *Одрживост и друштвена одговорност* и *Менаџмент људских ресурса*. Збирку из области одрживости и друштвене одговорности чине стандарди из области рада ИСС Комисије KS A268, и то: SRPS ISO 26000:2011, SRPS ISO 37101:2021, SRPS ISO 37001:2017, SRPS ISO 37100:2019, SRPS ISO 20400:2018 и сродни документ објављен на енглеском језику SRPS IWA 26:2019. Збирка има за циљ промовисање друштвено одговорног понашања у организацији, обезбеђивање упутстава за побољшавање доприноса одрживом развоју, подстицање паметног приступа и отпорности у градовима и заједницама, као и унапређење борбе против мита кроз пружање основних смерница за систем менаџмента против мита. Збирку из области менаџмента људских ресурса чине стандарди објављени на српском језику: SRPS ISO 30405:2022, SRPS ISO 30400:2019, SRPS ISO 30401:2019 и SRPS ISO 30408:2020. Ова публикација обезбеђује заинтересованим странама смернице за побољшавање пословања кроз процесе менаџмента људских ресурса и пружи помоћ у унапређењу система запошљавања.

2.18 АКТИВНОСТ: Развој и одржавање информационог система Института

У 2022. години, и поред усвојеног Закона о изменама Закона о буџету Републике Србије за 2022. годину – ребаланс буџета, успешно су обављани редовни послови одржавања радних станица запослених у Институту, локалне рачунарске мреже, система за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима, интернет-презентације Института, као и следећи послови у вези са развојем информационог система Института:

- настављени су послови унапређења информационог система за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима;
- одржавана је веза са правном базом „Paragraf Lex” која омогућава приступ комплетним текстовима техничких прописа и њихове везе са српским стандардима на инфраструктури Института. На основу података које доставља Одељење за правне, финансијске и опште послове вршено је редовно повезивање техничких прописа са српским стандардима;
- Институт је редовно користио и одржавао удаљени backup и систем за складиштење података;
- одржавају се годишње и трајне лиценце за графичке програме које користе запослени у Институту (Photoshop, Acrobat PRO, Visio);
- редовно се одржавају Windows лиценце WinSvrSTDCore2019 за 24 виртуелне машине које се налазе на серверима Института;
- Институт је набавио једанаест лап-топ рачунара, десет десктоп рачунара и другу потрошну опрему (веб-камере, слушалице, тастуре и слично);
- Институт је започео са употребом писарнице у апликацији ДМС и са употребом једног дела радних процеса. Потпуна употреба овог система наставиће се у 2023. години.

- Информациони систем Института, односно његови најбиталнији делови (сервери, систем за складиштење података, велики број радних станица итд.) редовно се одржавају и поуздани су за рад.

2.19 АКТИВНОСТ: Унапређење интернет-презентације Института

У току 2022. године извршена су нова унапређења нове интернет-презентација Института.

У циљу унапређења изгледа интернет-презентације и делатности ИСС-а у вези са међународном сарадњом, додате су детаљне информације о различитим уговорима и споразумима о сарадњи које је потписао Институт (врсте уговора, земље и њихове стандардизације, активности итд).

Редовно одржавање интернет-презентације Института подразумева и тачну презентацију података о објављеним и повученим српским стандардима, редовно су обрађивани подаци о нацртима и дефинитивним текстовима српских стандарда и сродних докумената, о статусу комисија и њиховим члановима, о српским стандардима и њиховој вези са техничким прописима, чиме је корисницима интернет-презентације омогућено да имају последње информације о важећим техничким прописима и српским стандардима на које се ти прописи позивају. Такође, корисници су редовно обавештавани о свим значајним активностима из националне, међународне и европске стандардизације.

2.20 АКТИВНОСТ: Продаја стандарда и сродних докумената

Институт продаје српске стандарде, сродне документе и друге публикације. Поред тога, на основу закључених уговора о коришћењу ауторских права, умножавању и дистрибуцији, Институт продаје и стандарде других земаља и организација (ISO, IEC, ISO/IEC, BS, DIN, ГОСТ Р/ГОСТ, ASTM, ETSI и BAS). Институт је квартално извештавао међународне и европске организације за стандардизацију, као и националне организације за стандардизацију са којима је закључио уговоре о продаји стандарда о броју продатих стандарда по кварталима и уплаћивао је уговорени износ накнаде за ауторска права за све продате стандарде, уз право задржавања уговорене провизије.

Укупно су продата 6.856 стандарда, и то: 6.463 SRPS стандарда (94,27%), 236 ISO (3,44%), 101 ASTM (1,47%), 39 IEC (0,57%), 14 DIN (0,20%), 2 BS (0,03%) и 1 ГОСТ (0,02%) стандард. У 2022. години није продат ниједан ETSI и 1 BAS стандард.

У укупном оствареном сопственом приходу од 37.984.175,07 динара, који обухвата чланарине и приход од продаје производа и услуга које је пружао Институт у 2022. години, 32.789.365,83 динара (86,32%) чине приходи остварени продајом стандарда и сродних докумената. Од тога, продајом стандарда остварено је 24.524.006,07 дин, што представља 64,56% свих сопствених прихода, док је продајом збирки стандарда и других публикација остварен приход у износу од 762.543 динара, што представља 2,01% свих сопствених прихода.

Продајом националних стандарда остварено је 54,48% укупног сопственог прихода (у апсолутном износу: 20.692.976,45 динара), док приход од продаје страних стандарда чини 10,09% укупног сопственог прихода (у апсолутном износу: 3.831.029,62 динара).

Продајом електронских збирки стандарда и других публикација остварено је 1,73% укупног сопственог прихода (у апсолутном износу: 659.720 динара), док је продајом штампаних збирки стандарда и других публикација остварено 0,27% укупног сопственог прихода (у апсолутном износу: 102.823 динара).. Продато је укупно 75 електронских и 25 штампаних збирки стандарда.

Остварени приход од коришћења услуге онлајн читања стандарда (краткорочни приступ одабраним српским стандардима и приступ целокупној бази српских стандарда у периоду од годину дана) износи 2.933.600,77 динара. Процент учешћа ове услуге у укупним приходима од продаје је 9,70%. Услуга онлајн читања пакета српских стандарда у периоду од 5 и 30 календарских дана извршена је укупно 192 пута. Приход остварен овом услугом

износи 0,78% укупних сопствених прихода. Од тога, најчешће је коришћен пакет од 1 до 5 стандарда за 5 календарских дана, укупно 170 пута (88,54% свих корисника ове услуге). Приход од годишње услуге онлајн читања базе стандарда представља 7,00% укупно остварених сопствених прихода. Закључено је укупно 14 уговора за онлајн приступ бази података која садржи комплетне текстове свих српских стандарда и сродних докумената у периоду од једне године, од којих је 11 реализовано до краја године. Највећи број уговора (њих 10) односио се на 1-10 корисника с правом истовременог приступа), а по 2 уговора односила су се на 11-50 корисника с правом истовременог приступа и на 51-100 корисника с правом истовременог приступа.

Укупан промет остварен електронском продајом стандарда (онлајн плаћањем платним картицама) у 2022. години износи 3.242.892,60 дин, што у процентима чини 9,89% укупног прихода оствареног продајом стандарда и сродних докумената, продајом збирки и осталих публикација и услугом онлајн читања стандарда.

2.21 АКТИВНОСТ: Обуке стручњака за учешће у националној и/или међународној и европској стандардизацији

Ова активност Института усмерена је, пре свега, на одржавање бесплатних семинара за чланове комисија за стандарде, који се редовно организују сваке године. Циљ овако конципираних обука јесте детаљно информисање домаћих стручњака о најзначајнијим актуелностима у стандардизацији на националном, европском и међународном нивоу и промовисање укључивања нових заинтересованих експерата у рад техничких тела – како комисија за стандарде и сродне документе, тако и техничких комитета европских организација за стандардизацију.

У 2022. години, обука за стручњаке који учествују у раду комисија за стандарде и сродне документе први пут је реализована у форми хибридног семинара (уживо и онлајн). Семинар намењен члановима комисија успешно је одржан у октобру месецу. Присуствовало му је око 60 чланова комисија, од тога половина уживо и половина онлајн. Презентације су одржала три предавача, од тога два интерна и 1 екстерни, а учесници су дали коментаре и предлоге за нове теме вебинара. Програмом овог двоипочасовног семинара биле су обухваћене све значајне информације у вези са важећим правилима стандардизерске праксе и новим трендовима развоја стандардизације.

2.22 АКТИВНОСТ: Пружање стручне помоћи у примени и испуњавању захтева српских стандарда и сродних докумената

У 2022. години најзначајнија активност у вези са реализацијом услуге пружања стручне помоћи у имплементацији српских стандарда односила се на неколико привредних друштава обратило се Институту са захтевом да се доставе понуде о пружању стручне помоћи у примени српских стандарда. уговарање активности са Удружењем пословних жена Србије. Са циљем подизања капацитета предузетница за иновације, Удружење се обратило Институту са захтевом за пружање стручне помоћи у десет организација. У оквиру тог уговора у септембру месецу 2022. године одржане су три обуке о вези између српских и међународних стандарда за системе менаџмента, основним захтевима и примени стандарда система менаџмента квалитетом, заштите животне средине и безбедности информација. Такође, контактиране су све заинтересоване организације, идентификовани стандарди за чију је примену свака појединачна организација заинтересована, обављене посете или организовани онлајн састанци са неколико организација и започете припреме за имплементацију стандарда SRPS ISO 9001, SRPS ISO 14001 и SRPS ISO/IEC 27001 поменутих десет организација.

2.23 АКТИВНОСТ: Одржавање, преиспитивање и побољшање интегрисаног система менаџмента

У 2022. години у јуну и јулу су успешно обављене 2. надзорне провере интегрисаног система менаџмента и потврђена усаглашеност интегрисаног система менаџмента са захтевима стандарда SRPS ISO 9001 и SRPS ISO/IEC 27001.

Током 2022. године су преиспитане процедуре и записи у којима су дефинисани начини испуњавања критеријума за пуноправно чланство CEN/CENELEC, као и Пословник IMS-а. Као последица тога ревидована је Процедура за нотификацију, QP.13 и Пословник IMS са прилозима (Контекст, SWOT анализа и Заинтересоване стране) .

У току 2022. године (29 и 30 јуна) спроведена је екстерна провера испуњености критеријума за пуноправно чланство CEN-CENELEC комбинована са провером QMS-а. Налази ове провере а и Извештај *MRMC Chair assesment report* показали су да ИСС у потпуности испуњава критеријуме за пуноправно чланство у CEN-CENELEC. Током 2022. године спроведено је једно редовно преиспитивање од стране руководства у јануару 2022. године, ванредно преиспитивање у јуну 2022. (ради преиспитивања налаза интерне провере испуњености критеријума за пуноправно чланство) и у септембру 2022. године (ради преиспитивања налаза екстерних провера SRPS ISO 9001 и SRPS ISO/IEC 27001). На приспитивањима су дефинисане мере за побољшавање на основу налаза интерне и екстерне провере и готово све мере за побољшавање су и спроведене током 2022. године.

Планиране су и одржане обуке запослених у циљу обнављања знања за систем менаџмента квалитетом и систем менаџмента безбедношћу информација, као и обуке инициране налазима са интерне и екстерних провера.

2.24 АКТИВНОСТ: Сарадња са образовним институцијама

У 2022. години Институт је одржао једно онлајн предавање за студенте (у мају), као и једно уживо предавање за ученике средње школе (у новембру), на којима су они упознати са активностима стандардизације и делатношћу Института, као и са процесом доношења стандарда на међународном, европском и националном нивоу. Поред тога, одржана је једна онлајн студентска радионица (у децембру), на којој је представљен рад међународне организације за студенте ISINEG и промовисано је учешће студената у раду међународних студентских техничких комитета. У току целе године је обављано промовисање међународних онлајн радионица у организацији међународне организације ISINEG. Периодично су објављиване вести и најаве нових радионица на интернет презентацији Института, у ИСС Новостима и на друштвеним мрежама. Такође су послате су мејл кампање студентима и професорима на факултетима, као и студенстким организацијама и удружењима.

Закључени су споразуми о пословно-техничкој сарадњи са Инжењерским факултетом у Крагујевцу и Електротехничким факултетом у Београду, у циљу заједничких активности које ће студентима ових факултета обезбедити стицање знања из области стандардизације и инфраструктуре квалитета. Институт је пружио логистичку подршку студентском тиму „Н-Bridges” за учешће на највећем такмичењу у области иновативних и енергетски ефикасних решења и обезбедио коришћење стандарда из научне стручне области истраживачког тима и коришћење онлајн базе српских стандарда и сродних докумената.

2.25 АКТИВНОСТ: Редовни правни послови у области стандардизације

У 2022. године, у Одељењу за правне, финансијске и опште послове реализоване су следеће активности:

- а) Објављивање стандарда и предмети у вези са стандардима
 - У сарадњи са Одељењем за издавачку делатност, припремљено је 16 решења о доношењу и повлачењу српских стандарда и сродних докумената и објављени у службеном гласилу Института и на интернет презентацији Института.
- б) Тумачења и мишљења
 - Израђено је више мишљења на захтев органа државне управе, привредних друштава и других правних лица;
- в) Органи Института
 - Припремљене су и одржане: 2 редовне седнице Скупштине Института, 11 седница Управног одбора Института, 4 седнице Надзорног одбора
 - израђено је више појединачних одлука Управног одбора;
 - обрађено је више пријава за учлађење, односно захтева за престанак чланства у Институту и у вези с тим донете су одлуке о пријему односно искључењу из чланства.
- г) Остало
 - Израђена су решења о распоређивању запослених и анекси уговора о раду у складу са Правилником о изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места .
 - Израђен је извештај Института о реализацији активности у вези са спровођењем Уредбе 1025/2012 о стандардизацији за 2021. годину и достављен релевантној служби европских организација за стандардизацију.
 - Прибављена је сагласност за Програм рада Института за стандардизацију Србије за 2022. годину.
 - Донета су три правилника и то: Правилник о изменама и допунама Правилника о раду, Правилник о измени и допуни Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту за стандардизацију Србије и Правилник о измени и допуни Правилника о критеријумима за утврђивање зараде, накнаде зараде и других примања запослених у Институту за стандардизацију Србије.
 - Донета је одлука о висини чланарине коју плаћају чланови Института за 2023. годину.
 - Донет је Финансијски извештај Института за стандардизацију Србије за 2020. годину.
 - Припремљени су извештаји о реализацији годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2021. годину и о реализацији Програма рада Института за стандардизацију Србије за 2021. годину.
 - Припремљен је предлог Извештаја о раду Управног одбора за 2021. годину.
 - Донет је План набавки за 2022. годину, као и његове измене и допуне, у складу са Законом о јавним набавкама.
 - Донет Програм рада Института за 2023. годину и усклађен са Законом о буџету Републике Србије за 2023. годину,
 - У току године су достављани тражени подаци за ЕРП пројекат.
 - Израђен је финансијски план Института за 2023. са пројекцијама за 2024. и 2025. годину.

- Обављен је редован годишњи технички преглед фискалне касе у складу са чл. 30. Закона о фискалној каси.
- Спроведени су поступци јавних набавки мале вредности у складу са Планом набавки за 2022. годину и Финансијским планом Института.
- Закључени су уговори о: набавци електричне енергије; набавци авио-карата и резервацији хотелског смештаја; одржавању хигијене; физичко-техничком обезбеђењу; набавци канцеларијског материјала; одржавања телефонске централе, електричних, водоводних и канализационих инсталација; одржавању и сервисирању лифта; редовном одржавању противпожарних апарата, противпаничне расвете и хидрантске мреже; стабилног система аутоматске дојаве пожара; сервисирању фотокопир-апарата, штампача и пројектора; услугама такси превоза, итд.
- Припремљен је већи број решења за годишње одморе, плаћена одсуства, као и потврде из радног односа за различите намене.
- Обављене су редовне активности у области правних, кадровских и општих послова, послова одржавања имовине Института, текућих финансијских и рачуноводствених послова.
- Учешће у пројекту у вези са израдом јавног регистра административних поступака.
- У писарници Института регистровано је 3536 предмета са 19857 аката.
- Умножено је 121470 страница докумената и спаковано 2 846 поштанских пошиљака.

3 СЕРТИФИКАЦИЈА ПРОИЗВОДА, СИСТЕМА МЕНАЏМЕНТА И ОСОБА

У сарадњи са Републичким секретаријатом за јавне политике, завршено је дефинисање административних поступака у сертификационом телу Института, у вези са упитима ка екстерним заинтересованим странама и екстерним проверавачима.

Такође, у 2022 години, настављена је комуникација са потенцијалним клијентима. Клијентима су пружана појашњења у вези са поступком и услугом сертификације, значају примене стандарда и бенефита од сертификације у пословању. Са фирмама IKP SISTEM, Доо Ролер, Gibb Plus doo, HB STEEL PROFESSIONAL, ALTERRA ZR, CosmoSkin успостављена је ближа сарадња, одржавани су састанци и израђена су понуде за сертификацију. Са представницима компаније Hisense Gorenje Europe d.o.o, одржан је састанак у циљу успостављања пословне сарадње, дефинисани су захтеви клијента у вези са обуком која се односи на систем менаџмента квалитетом, као и могућностима и захтевима за сертификацијом према HACCP.

Спроведене су све припремне активности са циљем одржавања акредитације. АТС је спровео оцењивање 03.03.2022. године, након чега су спроведене активности на отклањању неусаглашености дефинисане од стране тима за оцењивање АТС. СТ ИСС је добио Одлуку од АТС о одржавању акредитације у обиму у којем је акредитација додељена.

У септембру је спроведена сертификациона провера за систем менаџмента квалитетом, систем менаџмента животном средином, као и за систем менаџмента заштитом и здрављем на раду код новог клијента Институт за заштиту на раду, Нови Сад.

Спроведене су надзорне провере код клијента WINNING.d.o.o, Београд и Информативни центар за пословну стандардизацију и сертификацију (БЦИ). Код клијента MI 11 FRUIT, Пребреза, Блаце, спроведене активности довеле су до суспензије сертификације, због не испуњења захтева.

СТАНДАРД	IAF KÔД	Врста провере	КЛИЈЕНТ
SRPSEN ISO 9001:2015	29	Надзор 2(H2)	WINNING.d. o. o, Београд
SRPS EN ISO 9001:2015	3	Суспензија	MI 11 FRUIT, Пребреза, Блаце
SRPS EN ISO 9001:2015	29	Суспензија	MI 11 FRUIT, Пребреза, Блаце
HACCP	3	Суспензија	MI 11 FRUIT, Пребреза, Блаце
HACCP	29	Суспензија	MI 11 FRUIT, Пребреза, Блаце
SRPS EN ISO 9001:2015	34	Надзор 2(H2)	Информативни центар за пословну стандардизацију и сертификацију
SRPS EN ISO 9001:2015	37	Надзор2(H2)	Информативни центар за пословну стандардизацију и сертификацију
SRPS EN ISO 9001:2015	34	Почетна сертификација ПС	Институт за заштиту на раду, Нови Сад
SRPS EN ISO 14001:2015	34	Почетна сертификација ПС	Институт за заштиту на раду, Нови Сад
SRPS EN ISO 45001:2018	34	Почетна сертификација ПС	Институт за заштиту на раду, Нови Сад

СТ ИСС је наставило са активностима у циљу проширења акредитације за друге системе менаџмента, систем менаџмента животном средином, систем менаџмента безбедношћу и здрављем на раду, кроз усаглашавање и допуну потребне документације, тражењем клијента за осведочење. У августу је поднет захтев за проширење акредитације. Спроведене су активности на усаглашавању са клијентом, Институт за заштиту на раду, Нови Сад, а ради провере и осведочења за EMS и OHSAS стандард.

Промоција примене стандарда и значаја сертификације спроведена је кроз учешће на симпозијуму женског предузетништва "Бизнис на штиклама" у Новом Саду, посете Сајма намештаја и дрвне индустрије, уводних презентација на семинарима и вебинарима који се одржавају у Институту, као и на предавању о систему квалитета и сертификацији ђацима Политехничке средње школе.

Комисија за непристрасност, која је одржала седницу у децембру, потврдила је непристрасност у раду СТ ИСС, када су анализирани предмети сертификације из 2022. године.

Кординаторка сертификације је похађала обуку и положила испит, коју је организовала Агенција за борбу против корупције "Етика и интегритет".

Запослени у СТ ИСС су активно учествовали у радионици Дигитални маркетинг у оквиру пројекта ЕУ за Србију за израду Дигиталне стратегије ИСС.

4 РАЗВОЈ И ПРИМЕНА ЗНАКА УСАГЛАШЕНОСТИ

У 2022. години успостављена су документа која регулишу поступак доделе одобрења употребе националног знака усаглашености са српским стандардима и спроведен је пилот пројекат у вези са доделом знака усаглашености.

Правилима је предвиђено формирање комисије за доделу знака усаглашености уз узимање у обзир најважнијег услова, компетентности. Формирана је комисија за доделу националног знака чији је задатак био преиспитивање документације клијента у оквиру пилот пројекта који је започет у сарадњи са компанијом „Пештан“ доо. Након процеса преиспитивања, Комисија је потврдила усаглашеност полипропиленских цеви за воду која је утврђена у односу на стандард SRPS EN ISO 15874-2 Системи цевовода од пластичних маса за инсталације за топлу и хладну воду – Полипропилен (ПП) – Део 2: Цеви, и одобрила доделу и употребу Националног знака овој компанији којој је знак усаглашености свечано уручен у Привредној комори града Београда поводом обележавања Дана Института.

Такође, одржан је састанак са компанијом Форма Идеале у циљу дефинисања групе производа за доделу националног знака усаглашености. Договорено је да се компанија консултује Шумарски факултет Београд како би дефинисали производ за добијање националног знака усаглашености.

У оквиру пројекта IPA 2017, „EU for Serbia – Support for Safer Products“, експерт Франциско Вердера Мари пренео је своја искуства и сугестије у вези са развојем Националног знака. Током обука размењена су мишљења и дискутовало се о производима који могу бити предмет оцењивања за национални знак, начинима оцењивања, новом називу за национални знак и примерима добре праксе у ЕУ.

Спроведене су активности на дефинисању назива за национални знак усаглашености. Позивом да дају своје предлоге за назив знака, у активност су били укључени сви запослени у ИСС. Након достављања предлога у утврђеном року, одржан је састанак руководства са координатором сертификације и запосленима који су предлоге за назив знака дали. На састанку су након анализе свих предлога и дискусије о предлозима за назив знака, присутни једногласно усвојили предлог назива "По стандарду".

5 ВАНРЕДНЕ АКТИВНОСТИ

5.1 АКТИВНОСТ: Пружање посебних услуга на основу уговора

У 2022. години је закључено 14 уговора за онлајн приступ бази података која садржи комплетне текстове свих српских стандарда и сродних докумената у периоду од једне године. Уговори су закључени са следећим корисницима: Пословно удружење Цементна индустрија Србије "ЦИС", Академија техничких струковних студија Београд, Saint-Gobain d.o.o. Beograd, Министарство унутрашњих послова – Дирекција полиције, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Министарство привреде, Акредитационо тело Србије, Коридори Србије д.о.о. Београд, Агенција за лекове и медицинска средства Србије, Институт ИМС а.д. Београд, Belgrade Airport d.o.o. Beograd, Hatch d.o.o., Ogranak China machinery engineering corporation, Beograd и ЈП Електропривреда Србије Београд.

Поред тога, у 2022. години Институт је закључивао уговоре о пословно-техничкој сарадњи ради заједничке организације семинара и вебинара са партнерским организацијама: Proks Vision д.о.о. Београд, Магат инжењерингом Београд и Sygma Systems, као и уговоре о делу са екстерним предавачима на семинарима и вебинарима у организацији Института.

5.2. АКТИВНОСТ: Спровођење „Програма развоја Института за стандардизацију Србије за период 2022–2024. година”

Током 2022. године Институт је донео стратешки документ за развој Института у наредне три године, под називом „Програм развоја Института за стандардизацију Србије за период 2022–2024. године“. Програм развоја обухвата све активности у услуге Института и предвиђа њихов континуирани развој у периоду од три године. Како би Институт пратио активности у спровођењу поменутог стратешког документа, припремљен је и Акциони план за спровођење активности предвиђених Програмом развоја. У Акционом плану предвиђене су различите активности које треба да допринесу реализацији следећих посебних стратешких циљева Института:

- Одржавање пуноправног чланства у међународним и европским организацијама за стандардизацију и обезбеђивање доступности српских стандарда

Најважније активности у оквиру овог циља односиле су се на обезбеђивање стандарда на српском језику, испуњавање критеријума за чланство у европским организацијама за стандардизацију и организацију Генералне скупштине европских организација за стандардизацију CEN и CENELEC у јуну 2023. године у Београду. Анализа реализације

Акционог плана показала је да је успешно спроведена провера Института од стране европских организација за стандардизацију, да су стандарди преведени у оквиру пројекта превођења европских хармонизованих стандарда или већ објављени или припремљени за објављивање, као и да су успешно спроведене припремне активности на организацији Генералне скупштине CEN/CENELEC 2023.

– Повећање броја експерата у раду техничких тела

У току 2022. године повећан је број експерата у комисијама за стандарде (38 нових чланова у односу на 17 разрешених), као и број експерата који учествује у раду међународних и европских техничких комитета (укупно је именовано 14 експерата).

– Унапређење административних капацитета

У секторима за стандарде попуњена су четири радна места, спроведено је оцењивање запослених, приходи Института повећани су за 5 % у односу на 2022. годину.

– Унапређење услуга Института

Као једна од значајних активности Института увек је била сарадња са образовним институцијама. У том смислу је у току 2022. године посебна пажња била посвећена едукацији студената, и то кроз учешће на међународним и националним радионицама за студенте.

– Унапређење релевантности

Један од значајних резултата у оквиру овог циља је и спроведено истраживање о утицају стандарда на организације у Републици Србији, које је показало колико су организације свесне постојања стандарда, који разлози могу утицати на примену стандарда, који стандарди се најчешће и због чега примењују, као и које користи од примене стандарда и учествовања у процесу стандардизације организације наводе.

– Осавремењавање ИКТ система

Стално унапређивање функционалности система за управљање подацима о стандардима, као и система за управљање документима допринело је ефикасности процеса доношења стандарда и унапређењу комуникације са члановима комисија за стандарде и корисницима стандарда.

5.3 АКТИВНОСТ: Спровођење „Програма финансијске подршке привредницима – Коришћењем стандарда до конкурентнијих производа”

У току 2022. године Институт је учествовао у реализацији активности из програма финансијске подршке привредницима под називом „Коришћењем стандарда до конкурентнијих производа”, који је развило Министарство привреде у сарадњи са Развојном агенцијом Србије. Основни циљ програма јесте унапређење конкурентности, безбедности и квалитета производа и услуга, односно олакшан приступ тржиштима и повећање нивоа конкурентности, првенствено малих и средњих предузећа и предузетника. У наведеном програму Институт учествује са својим активностима које се односе на продају стандарда и збирки стандарда из области система менаџмента, као и на сертификацију система менаџмента.

5.4 АКТИВНОСТ: Провера испуњености критеријума за пуноправно чланство у CEN-у и CENELEC-у

Институт, као члан Групе С према CEN-CENELEC Internal Regulations – Part 1:2022, са врстом чланстава – Црвени члан, има обавезу да сваке три године спроводи проверу усаглашености са критеријумима за чланство у овим организацијама како би потврдио своју усклађеност са критеријумима за чланство у овим европским организацијама за стандардизацију, и то у складу са захтевима из CEN-CENELEC Guide 22:2021 и текстуалних делова критеријума датих у CEN-CENELEC Internal Regulations – Part 1:2022, Part 1D. Ова

обавеза односи се на све пуноправне чланице ових организација и треба да осигура поверење и одрживост система европске стандардизације. Институт је након опсежних припрема у периоду април-јун 2022. године спровео један од модела провере наведених у упутству, тзв. самооцењивање у комбинацији са сертификацијом према ISO 9001, с обзиром на то да од 2010. године има имплементиран интегрисан систем менаџмента према SRPS ISO 9001 и SRPS ISO/IEC 27001 и да је 2019. године спровео прво самооцењивање и проверу критеријума за пуноправно чланство.

Доказивање испуњености услова подразумевало је и припрему документованих доказа за 134 захтева из наведеног упутства. Независна провера ових доказа извршена је у склопу провере интегрисаног система менаџмента Института крајем јуна 2022. године и извештај сертификационог тела заједно са комплетном документацијом упућени су Комитету за односе са чланицама и мониторинг (MRMC) почетком јула 2022. године. Одоговор од Комитета стигао је у октобру 2022. године и у њему је наведено да Институт испуњава све критеријуме за чланство и да приликом прегледа достављеног материјала није утврђена ниједна неусаглашеност.

5.5 АКТИВНОСТ: Организација Генералне скупштине европских организација за стандардизацију CEN и CENELEC

Институт за стандардизацију Србије ће од 19. до 22. јуна 2023. године бити домаћин Генералне скупштине европских организација за стандардизацију CEN и CENELEC. Овај догађај, на којем представници националних тела за стандардизацију доносе одлуке о даљим правцима развоја европске стандардизације, сваке године се организује у другој земљи чланице.

Активности у вези са организацијом овог важног догађаја почеле су на претходној Генералној скупштини у Прагу 2022. године, када је представљен промотивни спот Института којим је најављен догађај у Београду. Очекује се присуство више од две стотине представника из 34 земље чланице поменутих организација, као и највиши представници европских и међународних организација за стандардизацију. У току четири дана одржаће се појединачне седнице и заједничка седница административних одбора, као и појединачне седнице и заједничка седница скупштина обе организације.

Обимност и значај овог догађаја захтевали су реализацију низа припремних активности током 2022. године. У складу са детаљним упутством које је добијено од CEN-а и CENELEC-а и у сталном контакту са њиховим представницима Институт је радио на обезбеђивању адекватног простора за одржавање овог догађаја (посебне и главне седнице одбора и Скупштине, билатерални разговори, простор за секретријат Скупштине итд.) и смештаја за учеснике. С обзиром на то да је реч о тзв. хибридном догађају, односно очекује се присуство учесника и уживо и онлајн, посебно захтевно било је утврдити сву опрему неопходну за успешну реализацију овог скупа. Остале активности биле су усмерене на организацију пратећих догађаја и посебних програма за учеснике.

5.6 АКТИВНОСТ: Почетак примене Централизованог обрачуна примања – ИСКРА и припрема за увођење новог система за припрему, извршење, рачуноводство и извештавање – СПИРИ

У складу са Законом о буџету Републике Србије у 2022. години Институт је као индиректни корисник буџета почео са коришћењем електронског сервиса Централизованог обрачуна примања за запослене – ИСКРА. Сервис ИСКРА је развијен од стране Министарства финансија и Управе за трезор у 2021. години. Запослени у Институту су успешно савладали обуке које су се односиле на кадровске и обрачунске модуле система. Систем ИСКРА се успешно примењује у потпуности приликом исплате плата запосленима, накнаде за долазак и одлазак са посла и накнаде за привремене спречености за рад – боловање.

Такође, Институт се крајем 2022. године припремао за коришћење новог система за припрему, извршење, рачуноводство и извештавање – СПИРИ. Запослени су учествовали у онјалн и уживо обукама за примену новог система, инсталирани су сертификати добијени од Управе за трезор да би се систем могао примењивати у 2023. години.

5.7 АКТИВНОСТ: Примена Закона о електронском фактурисању и Закона о фискализацији

Институт као субјект јавног сектора јер је индиректни корисник буџета Републике Србије, према Закону о електронском фактурисању је приступио примени система електронских фактура „еФактура“ од 01.05.2022. године. Свим запосленима који раде у систему „еФактура“ набављени су електронски сертификати за приступ систему. Систем се успешно примењује и користи за слање, пријем, валидирање електронских фактура од стране субјекта јавног сектора, као и субјекта приватног сектора (пријем свих фактура од стране добављача и слање фактура свим купцима Института). Примена овог закона у потпуности почиње 01.01.2023. године.

С обзиром на то да Институт обавља и промет добара и услуга на мало (продаја стандарда у Институту путем платних картица грађана и коришћење услуге бифеа од стране запослених), а у вези са Законом о фискализацији, спроведен је поступак пријаве, регистрације и инсталације два „е“ фискална уређаја код Пореске управе за поменуте услуге.

5.8 АКТИВНОСТ: Оцењивање запослених

Институт је у 2022. годни донео Правилник о оцењивању запослених по основу вредновања радне успешности. Период оцењивања радне успешности је успешно спроведен у два циклуса (01.01-30.06.2022 први циклус и 01.07-31.12.2022 други циклус).

5.9 АКТИВНОСТ: Кадровске промене

Током 2022. године двоје запослених је споразумно прекинуло радни однос у Институту због преласка код других послодаваца (1 запослени на радном месту Самостални финансијско-рачуноводствени сарадник-координатор и 1 запослени на радном месту Комерцијалиста). За оба радна места Институт је одмах ангажовао запослене са потребним радним искуством и знањем како би се радни процеси одвијали у континуитету.

У Сектору за опште области стандардизације ангажована су два запослена на одређено време на радним местима вишег организатора за послове стандардизације као замена због плаћеног одсуства запослених.

Институт је спровео и два јавна конкурса за пријем у радни однос на одређено време у Сектору за опште области стандардизације (1 извршилац) и Сектору за електротехничку стандардизацију (1 извршилац). По завршеном изборном поступку изабран је по 1 кандидат у оба сектора на одређено радно време на радном месту виши организатор за послове стандардизације.

5.10 АКТИВНОСТ: Систем за управљање документима (ДМС)

У току 2022. године Институт је наставио са применом система за управљање документима у пуном капацитету у делу који се односи на управљање документима и предметима. У делу који се односи на управљање радним процесима обављено је пробно коришћење процеса који се односе на доношење стандарда на српском језику, образовање и измену састава националних комисија, као и израду решења за коришћење годишњег одмора. Том приликом је поново успостављена синхронизација рада овог система на инфраструктури Института и система за управљање подацима о стандардима (СМИС). Потврђено је да ДМС функционише и у делу који се односи на управљање процесима, али су потребна прилагођавања наведених процеса по организационим целинама.

6 РЕАЛИЗАЦИЈА ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА

ПРИХОДИ

Законом о буџету Републике Србије за 2022. годину („Службени гласник РС”, бр. 110/2021 и 125/2022), за рад и пословање Института у 2022. години одобрена су средства из буџета РС у износу од 158.498.000,00 динара.

У 2022. године на подрачун буџетских средстава Института трансферисано је укупно 110.970.000 динара. У истом периоду Институт је остварио сопствене приходе од продаје добара и услуга у износу од 37.976.000 динара. Институт је остварио приход продаје збирки стандарда у износу од 93.000 динара. Пренета средства донација из ранијих година (извор 15) у износу од 2.076.000 динара Институт је користио на основу учешћа у пројектима које спроводе Европски комитет за стандардизацију (ЦЕН) и Европски комитет за стандардизацију у области електротехничке стандардизације (ЦЕНЕЛЕЦ) за превођење стандарда. Нераспоређеног вишка прихода и примања из ранијих година (извор 13) у износу од 283 хиљаде динара Институт је користио за редовно обнављање опреме.

Табела 6.1 – Преглед планираних и остварених прихода Института у 2022. години

Број конта	Опис	Планирано у динарима	Остварено у динарима	Индекс (4/3)
1	2	3	4	5
791000	Приходи из буџета	111.269.000	110.970.000	99
742317	Пренета а неутрошена средства	–	–	–
742317 1	Чланарина	3.400.000	3.959.500	116
742317 2	Приход од продаје српских стандарда, сродних докумената и других публикација, као и пружање услуга у вези са стандардима и стандардизацијом	30.375.500	20.692.976	68
742317 5	Приходи од сертификације производа, система менаџмента и особа	900.000	80.175	9
742317 6	Приход од продаје међународних стандарда, сродних докумената и других публикација, као и националних стандарда и сродних докумената других земаља	2.025.500	3.831.030	189
742317 7	Приходи од продаје добара и услуга – пазар бифеа	121.000	178.133	147
742317 8	Приходи од семинара	900.000	615.775	68
742317 50	Приходи од вебинара	1.400.000	1.931.110	138
742317 9	Приходи од WMI ознака	100.000	20.000	20
742317 10	Приходи од одобрења употребе националног знака усаглашености са српским стандардима	50.000	–	–
742317Г	Приходи од тумачења стандарда и сродних докумената	50.000	13.200	26
742317 Ч	Приходи од читања стандарда	1.900.000	2.933.601	154
742317 Т	Приходи од додатних активности	900.000	1.057.176	117
742317ПБ	Приходи од претраживања базе стандарда	50.000	–	–
742317	Приходи од пружања стручне помоћи	100.000	1.785.055	1.785
742317	Приходи од услужног превођења стандарда	100.000	123.900	124
742317	Приходи од продаје електронских збирки	100.000	660.895	670
742000	Приходи од продаје добара и услуга	42.322.000	37.882.526	90
732121	Текуће донације међународних организација	2.396.000	–	–
822121	Примања од продаје залиха	150.000	93.436	23
311712	Неутрошена средства донација из ранијих година-Извор 15	2.077.000	2.076.920	100
321311	Нераспоређени вишак примања из ранијих година -Извор 13	284.000	283.181	100

Табела 6.1а. – Преглед остварених прихода Института у 2021. и 2022. години

Број конта	Опис	Остварено у 2021. у динарима	Остварено у 2022. у динарима	Индекс (4/3)
1	2	3	4	5
742317	Пренета а неутрошена средства	–	283.181	–
742317 1	Чланарина	3.992.500	3.959.500	99
742317 2	Приход од продаје српских стандарда, сродних докумената и других публикација, као и пружање услуга у вези са стандардима и стандардизацијом	21.569.746	20.692.976	96
742317 6	Приход од продаје међународних стандарда, сродних докумената и других публикација, као и националних стандарда и сродних докумената других земаља	3.156.833	3.831.030	122
742317 7	Приходи од продаје добара и услуга – пазар бифеа	150.298	178.133	119
742317 8	Приходи од семинара	–	615.775	–
742317 50	Приходи од вебинара	2.704.581	1.931.110	72
7423217 9	Приходи од WMI- сертификата	60.000	20.000	34
742317Г	Приходи од тумачења стандарда и сродних докумената	3.300	13.200	400
742317Ч	Приходи од читања стандарда	2.534.556	2.933.601	116
742317 5	Приходи од сертификације производа, система менаџмента и особа	160.375	80.175	50
742317	Приходи од пружања стручне помоћи	56.000	1.785.055	3188
742317 Т	Приходи од додатних активности	1.058.274	1.057.176	169
742317	Приходи од услужног превођења стандарда	186.500	123.900	67
742317	Приходи од претраживања базе стандарда	6.000	–	–
742317	Приходи од продаје електронских збирки	399.318	660.895	166
742000	Приходи од продаје добара и услуга	36.038.281	37.882.526	106
732121	Текуће донације међународних организација	2.396.000	2.076.920	87
822121	Примања од продаје залиха	92.741	93.436	104
Укупно		38.527.022	40.336.063	105

РАСХОДИ

За финансирање рада Института у периоду 1. јануар – 31. децембар 2022. године утрошено је укупно 149.109.000 динара. Од тог износа 110.970.000 динара или 74 % утрошено је из остварених прихода из буџета Републике Србије, док је остатак од 38.139.000 динара или 26 % утрошен из остварених сопствених прихода Института.

Средства обезбеђена из буџета и из сопствених прихода коришћена су за намене утврђене Законом о буџету Републике Србије за 2022. годину и у оквиру одобрених износа на појединим економским класификацијама утврђеним финансијским планом Института за 2022. годину, који је саставни део Програма рада Института за 2022. годину.

Табела 2 – Биланс прихода и расхода у периоду од 1. јануара 2022. до 31. децембра 2022. године извод из обрасца 2) –у хиљадама динара

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ	
			Претходна година	Текућа година
1	2	3	4	5
2001		ТЕКУЋИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ НЕФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ (2002 + 2106)	140.940	149.109
2002	700000	ТЕКУЋИ ПРИХОДИ (2003 + 2047 + 2057 + 2069 + 2094 + 2099 + 2103)	140.847	149.016
2057	730000	ДОНАЦИЈЕ, ПОМОЋИ И ТРАНСФЕРИ (2058 + 2061 + 2066)	2.396	
2061	732000	ДОНАЦИЈЕ И ПОМОЋИ ОД МЕЂУНАРОДНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА (од 2062 до 2065)	2.396	
2062	732100	Текуће донације од међународних организација	2.396	
2069	740000	ДРУГИ ПРИХОДИ (2070 + 2077 + 2082 + 2089 + 2092)	36.038	37.882
2077	742000	ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ДОБАРА И УСЛУГА (од 2078 до 2081)	36.038	37.882
2080	742300	Споредне продаје добара и услуга које врше државне нетржишне јединице	36.038	37.882
2094	770000	МЕМОРАНДУМСКЕ СТАВКЕ ЗА РЕФУНДАЦИЈУ РАСХОДА (2095 + 2097)		164
2097	772000	МЕМОРАНДУМСКЕ СТАВКЕ ЗА РЕФУНДАЦИЈУ РАСХОДА ИЗ ПРЕТХОДНЕ ГОДИНЕ (2098)		164
2098	772100	Меморандумске ставке за рефундацију расхода из претходне године		164
2103	790000	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА (2104)	102.413	110.970
2104	791000	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА (2105)	102.413	110.970
2105	791100	Приходи из буџета	102.413	110.970
2106	800000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ НЕФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ (2107 + 2114 + 2121 + 2124)	93	93
2114	820000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ЗАЛИХА (2115 + 2117 + 2119)	93	93
2117	822000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ЗАЛИХА ПРОИЗВОДЊЕ (2118)	93	93
2118	822100	Примања од продаје залиха производње	93	93
2131		ТЕКУЋИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ (2132 + 2300)	138.032	151.258
2132	400000	ТЕКУЋИ РАСХОДИ (2133 + 2155 + 2200 + 2215 + 2239 + 2252 + 2268 + 2283)	137.181	146.798
2133	410000	РАСХОДИ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ (2134 + 2136 + 2140 + 2142 + 2147 + 2149 + 2151 + 2153)	82.849	86.604
2134	411000	ПЛАТЕ, ДОДАЦИ И НАКНАДЕ ЗАПОСЛЕНИХ (ЗАРАДЕ) (2135)	67.097	71.701
2135	411100	Плате, додаци и накнаде запослених	67.097	71.701
2136	412000	СОЦИЈАЛНИ ДОПРИНОСИ НА ТЕРЕТ ПОСЛОДАВЦА (од 2137 до 2139)	11.172	11.572
2137	412100	Допринос за пензијско и инвалидско осигурање	7.716	7.882
2138	412200	Допринос за здравствено осигурање	3.456	3.690
2142	414000	СОЦИЈАЛНА ДАВАЊА ЗАПОСЛЕНИМА (од 2143 до 2146)	1.543	687
2143	414100	Исплата накнада за време одсуствовања с посла на терет фондова	613	
2144	414200	Расходи за образовање деце запослених	84	125

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ	
			Претходна година	Текућа година
1	2	3	4	5
2145	414300	Отпремнине и помоћи	684	441
2146	414400	Помоћ у медицинском лечењу запосленог или чланова уже породице и друге помоћи запосленом	162	121
2147	415000	НАКНАДЕ ТРОШКОВА ЗА ЗАПОСЛЕНЕ (2148)	1.828	1.507
2148	415100	Накнаде трошкова за запослене	1.828	1.507
2149	416000	НАГРАДЕ ЗАПОСЛЕНИМА И ОСТАЛИ ПОСЕБНИ РАСХОДИ (2150)	1.209	1.137
2150	416100	Награде запосленима и остали посебни расходи	1.209	1.137
2155	420000	КОРИШЋЕЊЕ УСЛУГА И РОБА (2156 + 2164 + 2170 + 2179 + 2187 + 2190)	33.014	37.267
2156	421000	СТАЛНИ ТРОШКОВИ (од 2157 до 2163)	12.046	13.781
2157	421100	Трошкови платног промета и банкарских услуга	116	161
2158	421200	Енергетске услуге	3.200	4.498
2159	421300	Комуналне услуге	7.048	7.234
2160	421400	Услуге комуникација	1.369	1.535
2161	421500	Трошкови осигурања	265	302
2162	421600	Закуп имовине и опреме	48	51
2164	422000	ТРОШКОВИ ПУТОВАЊА (од 2165 до 2169)	879	2.031
2165	422100	Трошкови службених путовања у земљи	116	127
2166	422200	Трошкови службених путовања у иностранство	673	1.758
2167	422300	Трошкови путовања у оквиру редовног рада	90	146
2170	423000	УСЛУГЕ ПО УГОВОРУ (од 2171 до 2178)	14.214	16.047
2171	423100	Административне услуге	520	1.900
2172	423200	Компјутерске услуге	2.575	2.643
2173	423300	Услуге образовања и усавршавања запослених	305	625
2174	423400	Услуге информисања	509	692
2175	423500	Стручне услуге	4.058	3.849
2177	423700	Репрезентација	509	550
2178	423900	Остале опште услуге	5.738	5.788
2179	424000	СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ УСЛУГЕ (од 2180 до 2186)		30
2186	424900	Остале специјализоване услуге		30
2187	425000	ТЕКУЋЕ ПОПРАВКЕ И ОДРЖАВАЊЕ (УСЛУГЕ И МАТЕРИЈАЛИ) (2188 + 2189)	3.336	2.112
2188	425100	Текуће поправке и одржавање зграда и објеката	2.632	1.118
2189	425200	Текуће поправке и одржавање опреме	704	994
2190	426000	МАТЕРИЈАЛ (од 2191 до 2199)	2.539	3.266
2191	426100	Административни материјал	1.768	2.292
2193	426300	Материјали за образовање и усавршавање запослених	241	262
2194	426400	Материјали за саобраћај	199	250
2198	426800	Материјали за одржавање хигијене и угоститељство	331	462

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ	
			Претходна година	Текућа година
1	2	3	4	5
2252	460000	ДОНАЦИЈЕ, ДОТАЦИЈЕ И ТРАНСФЕРИ (2253 + 2256 + 2259 + 2262 + 2265)	21.246	22.635
2256	462000	ДОТАЦИЈЕ МЕЂУНАРОДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА (2257 + 2258)	21.246	22.635
2257	462100	Текуће дотације међународним организацијама	21.246	22.635
2283	480000	ОСТАЛИ РАСХОДИ (2284 + 2287 + 2291 + 2293 + 2296 + 2298)	72	292
2287	482000	ПОРЕЗИ, ОБАВЕЗНЕ ТАКСЕ, КАЗНЕ, ПЕНАЛИ И КАМАТЕ (од 2288 до 2290)	72	292
2288	482100	Остали порези	30	139
2289	482200	Обавезне таксе	42	153
2300	500000	ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ (2301 + 2323 + 2332 + 2335 + 2343)	851	4.460
2301	510000	ОСНОВНА СРЕДСТВА (2302 + 2307 + 2317 + 2319 + 2321)	851	4.460
2307	512000	МАШИНЕ И ОПРЕМА (од 2308 до 2316)	293	2.722
2309	512200	Административна опрема	293	2.722
2321	515000	НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА (2322)	558	1.738
2322	515100	Нематеријална имовина	558	1.738
2346		Вишак прихода и примања – буџетски суфицит (2001 – 2131)	2.908	
2347		Мањак прихода и примања – буџетски дефицит (2131 – 2001)		2.149
2357	321121	ВИШАК ПРИХОДА И ПРИМАЊА – СУФИЦИТ (2346 + 2348 – 2347 – 2354) > 0	2.908	
2358	321122	МАЊАК ПРИХОДА И ПРИМАЊА – ДЕФИЦИТ (2347 + 2354 – 2346 – 2348) > 0		2.149

Табела 6.2 – Утрошени сопствени приходи по наменама у периоду од 1. јануара до 31.децембра 2022. године

Економ. класиф.	Назив економске класификације	Планирани трошкови за 2022. год. (у дин.)	Утрошено до 31.12.2022. (у дин.)	Извршење плана (4/3) × 100 (у %)	Разлика планираног и утрошеног (3-4)
1	2	3	4	5	6
411100	Плате додаци и накнаде запослених	1,159,000	1,012,133	87.33	146,867
412100	Социјални доприноси на терет послодавца	86,000	77,374	89.97	8,626
414100	Испл. накн. за време одс. с пос. на тер. фонда	400,000	311,610	77.90	88,390
414200	Расходи за образовање деце запослених	260,000	125,000	48.08	135,000
414300	Отремнине и помоћи	600,000	441,374	73.56	158,626
414400	Помоћ у медицинском лечењу	150,000	121,132	80.75	28,868
415100	Накнаде трошкова за запослене	1,704,000	1,506,522	88.41	197,478
416100	Награде	300,000	300,000	100.00	0
421100	Трошк. платн. пром. и банкарских услуга	180,000	160,704	89.28	19,296
421200	Енергетске услуге	4,900,000	4,498,424	91.80	401,576
421300	Комуналне услуге	7,720,000	7,234,367	93.71	485,633

Економ. класиф.	Назив економске класификације	Планирани трошкови за 2022. год. (у дин.)	Утрошено до 31.12.2022. (у дин.)	Извршење плана (4/3) × 100 (у %)	Разлика планираног и утрошеног (3-4)
1	2	3	4	5	6
421400	Услуге комуникација	1,640,000	1,535,259	93.61	104,741
421500	Трошкови осигурања	320,000	302,077	94.40	17,923
421600	Закуп имовине и опреме	52,000	51,223	98.51	777
422100	Трошкови службених путовања у земљи	350,000	127,086	36.31	222,914
422200	Трошкови служб. путовања у иностранство	1,870,000	1,738,500	92.97	131,500
422300	Трошкови путовања у оквиру редовног рада	130,000	145,808	112.16	-15,808
423100	Административне услуге	132,000	132,000	100.00	0
423200	Компјутерске услуге	3,150,000	2,643,072	83.91	506,928
423300	Услуге образов. и усавршавања запослених	630,000	625,177	99.23	4,824
423400	Услуге информисања	830,000	692,287	83.41	137,713
423500	Стручне услуге	250,000	240,000	96.00	10,000
423700	Репрезентација и поклони	610,000	550,401	90.23	59,599
423900	Остале опште услуге	5,808,000	5,415,354	93.24	392,646
424900	Специјализоване услуге	30,000	30,000	100.00	0
425100	Текуће попр. и одржавање зграда и објеката	2,080,000	1,117,634	53.73	962,366
425200	Текуће попр.и одржавање опреме	1,280,000	994,372	77.69	285,628
426100	Административни материјал	2,300,000	2,292,358	99.67	7,642
426300	Матер. за образовање и усаврш. запослених	285,000	262,049	91.95	22,951
426400	Издаци за гориво	250,000	250,000	100.00	0
426800	Матер. за одрж. хигијене и угоститељство	495,000	461,750	93.28	33,250
462100	Дотације међународним организацијама	1,000	1,000	100.00	0
482100	Остали порези	220,000	138,826	63.10	81,174
482200	Обавезне таксе	150,000	153,090	102.06	-3,090
512200	Машине и опрема	950,000	950,000	100.00	0
515100	Нематеријална имовина	1,200,000	907,501	75.63	292,499
УКУПНО:		42,472,000	37,545,464	88,40	4,926,536

Табела 6.2 – Утрошени приходи из буџета по наменама у 2022. години

Економ. класиф.	Назив економске класификације	Планирани трошкови за 2022. год. (у дин.)	Утрошено до 31.12.2022. год. (у дин.)	Извршење плана (4/3) × 100 (у %)	Разлика планираног и утрошеног (3-4)
1	2	3	4	5	6
411000	Плате додаци и накнаде запослених	70.866.000	70.688.901	99,75	177.099
412000	Социјални доприноси на терет послодавца	11.563.000	11.494.368	99,40	41.632
423500	Накнаде за рад чланова управног и надзорног одбора	4.034.000	3.609.466	89,47	424.534
462000	Текуће дотације за међународне чланарине	22.436.000	22.434.860	99,99	1.140
512000	Машине и опрема	1.540.000	1.540.000	100	–
515000	Нематеријална имовина	830.000	830.000	100	–
УКУПНО:		111.269.000	110.597.595	98,10	644.405

Табела 6.3 – Чланарине у међународним и европским организацијама за стандардизацију

Ред. бр.	Назив организације	Рок за плаћање у 2022. год.	Датум плаћања	Износ чланарине	Износ у динарима
1	2	3	4	5	6
1.	(ISO)	½ 1. априла	13.04.2022.	23.375 CHF.	2.731.462
	(ISO)	½ 01. октобра	13.04.2022.	935 CHF	109.258
2.	(IEC)	30. јун	13.04.2022.	56.500 CHF	6.602.251
3.	(CEN)	31. март	21.04. / 15.06./09.09	77.350 EUR	9.112.807
	(CENELEC)	28. фебруар	21.04.	33.383 EUR	3.939.644
УКУПНО:		–	–	80.810 CHF и 110.733 EUR	22.495.422

До 31. децембра 2022. године у целости су исплаћене све обавезе по основу чланарина у европским и међународним организацијама за стандардизацију, у укупном износу од 22.495.422 динара.

У 2022. години Државна ревизорска институција је у оквиру својих надлежности, у складу са законом, обавила ревизију правилности пословања Института за стандардизацију Србије, у делу који се односи на расходе за запослене и преузимање обавеза за 2021. годину и доставила Извештај о ревизији правилности пословања Института за стандардизацију Србије, Београд у делу који се односи на расходе за запослене и преузимање обавеза за 2021. годину, број 400-102/2022-06/13 Београд, 23. август 2022. године.

У ревизији пословања која је вршена за претходну годину нису утврђене неправилности у делу који се односи на преузимање обавеза и њихово извршење у 2021. години. Утврђене су мање неправилности у делу расхода за запослене приликом исплате накнаде за превоз, исплаћене додатке за остварене резултате рада, као и прибављање сагласности за ангажовање спољних сарадника – предавача на семинарима по уговорима о делу. Државна ревизорска институција је дала препоруке и рок за отклањање неправилности а Институт је доставио Одазивни изештај и Акциони план (број 112/63-5101/2022 од 23.11.2022. године) где су приказане мере исправљања и спровођења препорука. Државна ревизорска институција је затим прихватила достављене мере и донела коначан

Послеревизорни извештај о мерама исправљања Института по ревизији правилности пословања у делу који се односи на расходе за запослене и преузимање обавеза за 2021. годину (број 112/64-51-01/2022 од 28.11.2022. године).

7 ПРОБЛЕМИ У РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА И ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА ЊИХОВО РЕШАВАЊЕ

Имајући у виду услове пословања у Републици Србији као резултат деловања кризе изазване епидемијом COVID 19, као и смањене економске активности и растуће инфлације изазване ратним дејствима на територији Украјине, Институт је у процени ризика пословања на почетку 2022. године приликом преиспитивања од стране руководства утврдио велики ризик за значајан утицај кризе на смањење прихода Института и предузео мере како би овај утицај амортизовао. Управни одбор Института донео је одлуку о повећању цена стандарда у складу са растом цена на мало, док је менаџмент Института донео одлуку о обустављању активности везаних за инвестиционо улагање у објекат као меру штедње, уз одлуку да се настави са набавком опреме како би се одржао висок ниво инфраструктуре потребне за рад и комуникацију са заинтересованим странама. Такође, појачане су маркетиншке активности у циљу повећања броја клијената заинтересованих претплату на базу српских стандарда, едукацију и пружање стручне помоћи, као и наставак рада на пројекту ЕК за превођење ФРА за чију реализацију су прибављена значајна средства. Као резултат наведених мера, Институт је успешно спровео све планиране активности, остварио 5% сопствених прихода више у односу на претходну годину и успешно амортизовао утицај кризе на пословање.

Пословање Института је комплексно и захтева добро познавање услова на тржишту, повезаност са органима државне управе и другим заинтересованим странама и познавање система међународне и националне стандардизације и инфраструктуре квалитета. Указала се потреба да се идентификују запослени које одликује изузетна компетентност и натпросечни резултати рада који уједно највише утичу на унапређење пословања у ИСС, као и да се њихов рад посебно вреднује. Због тога је Институт у 2022. години радио на успостављању општег акта за вредновање радне успешности запослених који је до краја 2022. године у потпуности примењен и представља добру основу за даље унапређивање.

Институт своје пословање и положај у систему националне и европске стандардизације дугује напредним системима евиденције и савременим анализама пословања. Имајући у виду да је на крају 2021. године истекао рок важности стратешког документа за националну инфраструктуру квалитета, Институт је почетком 2022. године донео Програм развоја Института за период 2022 – 2024. године и Акциони план за његово спровођење. Постављени стратешки циљеви указују на потребу да се Институт у највећој мери усмери на анализу потреба корисника па је стога неопходно непрестано комуницирати са заинтересованим странама и интензивније реаговати на њихове сугестије уз истовремено детаљније анализирање података о члановима комисија за стандарде, одржаним састанцима комисија, података о корисницима база српских стандарда и сродних докумената као и активности које се одвијају унутар Института, у циљу даљег унапређења пословања.

У вези са доношењем стандарда на српском језику, посебно би требало размотрити активности унутар организационих јединица надлежних за основну делатност Института која се одражава кроз неравномеран број донетих стандарда по организационим јединицама. У циљу превазилажења овог проблема као и повећања броја објављених српских стандарда на српском језику, предложен је низ мера и активности као што су успостављање Акционог плана, јачање интерних капацитета за превођење, учешће у пројекту Европске комисије, повећање броја седница комисије за стандарде које се одржавају лицем у лице и/или путем ЗОМ апликације у циљу ажурирања и повећања чланства у њима а самим тим и на активнијем ангажовању на усвајању стандарда на српском језику, повећањем активности запослених на прибављању превода од чланова комисија за стандарде и од других заинтересованих страна, појачана сарадња са органима државне управе, попуњавање

упражњених радних места као и коришћење других интерних и екстерних ресурса, а до краја 2022. године започето је са реализацијом највећег броја предложених мера.

8 ЗАКЉУЧАК

На основу претходно изнетог може се закључити да је Институт успешно наставио пословање у 2022. години упркос отежаним условима рада изазваним општим економским условима и реализовао све своје планиране активности.

Када је реч о основној делатности Института, односно раду на доношењу и објављивању српских стандарда, Институт је у национални систем стандардизације преузео 99 % европских стандарда и успешно учествује у раду европских тела за стандардизацију, што је доказао и током провере испуњености критеријума за чланство у овим телима која је реализована у току 2022. године. Такође, све остале делатности Института (едукација, стручна помоћ, услужно превођење, сертификација) наставиле су да се даље унапређују и развијају у току 2022. године.

Институт је остварио текуће приходе и примања од продаје нефинансијске имовине у износу од 149.109 хиљада динара и текуће расходе и издатке за нефинансијску имовину у износу од 151.258 хиљада динара. Разлика између текућих прихода и примања и текућих расхода и издатака износи 2.149 хиљада динара која је је покривена из пренетих а неутрошених средстава на основу одлуке Управног одбора.

У складу са Правилником о начину и поступку преноса неутрошених буџетских средстава Републике Србије на рачун извршења буџета Републике Србије („Службени гласник РС”, број 120/12 – у даљем тексту: Правилник) и Упутства за повраћај неутрошених буџетских средстава које је издала Упрва за трезор, директни и индиректни корисници буџетских средстава Републике Србије дужни су да средства која су им у складу са законом којим се уређује буџет Републике Србије пренета, а нису утрошена за финансирање расхода и издатака у 2022. години, Институт је извршио повраћај 298.778,41 динар на рачун извршења буџета Републике Србије преко Информационог система извршења буџета – ИСИБ.

У 2022. години средства Института за стандардизацију Србије трошена су за намене и у износима утврђеним финансијским планом Института за 2022. годину, који је саставни део Програма рада Института за 2022. годину

Председник Управног одбора
Душан Рафаиловић